

rolnicze abc

Rośliny w okres zimowania wchodziły niezahartowane

Co dalej z uprawami?

Pół stopnia różnicy w zimotrwałości to bardzo duża różnica w wyglądzie plantacji — po lewej stronie pszenica ozima odmiana Sailor o zimotrwałości 5,5, po prawej odmiana Arkadia o zimotrwałości 6
Fot. Tomasz P. Kurowski

Mijająca zima była łagodna. Temperatury ujemne pojawiały się rzadko i nie trwały długo. Wydawać by się mogło, że z zimowaniem zbóż i rzepaku nie powinno być problemu. A jednak tak nie jest.

prof. dr hab. Tomasz P. Kurowski, UWM w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Siew rzepaku przypadł na okres suszy. Również pszenica ozima siana zgodnie z terminem trafiła na bardzo niekorzystne warunki do kiełkowania. Dlatego też niektórzy rolnicy opóźnili jej siew. Rośliny wysiane wcześniej wschodziały nierównomiernie.

Wegetacja trwała aż do 28 grudnia

Opady w listopadzie, przy stosunkowo wysokich temperaturach spowodowały wyrównanie zarówno roślin rzepaku, jak i pszenicy. W grudniu, który okazał się bardzo ciepły, rośliny były już w dobrej kondycji, jednak pszenica wysiana w późniejszym terminie była we wcześniejszych fazach rozwojowych. Opierając się na danych Stacji Meteorologicznej w Bałcynach okres wegetacji, z krótkimi przerwami, trwał aż do 28 grudnia. Od tego momentu temperatura spadała,

by już 3 stycznia przy gruncie osiągnąć -20°C (dane Stacji w Bałcynach). Kolejne dni to: $-19,5^{\circ}\text{C}$, $-18,5^{\circ}\text{C}$ oraz -18°C przy gruncie. Te cztery dni z krytycznymi temperaturami wystarczyły. Rośliny wchodziły niezahartowane w okres zimowania. Dodatkowo, brak było okrywy śnieżnej. To spowodowało, że dużo plantacji pszenicy ozimej wymarzło. Niektóre odmiany o słabej lub średniej zimotrwałości wypadły w 80-100 proc. Niekiedy pół stopnia różnicy w zimotrwałości przekładało się na bardzo dużą różnicę w wyglądzie plantacji, co widać wyraźnie na zdjęciu — po lewej stronie pszenica ozima odmiana Sailor o zimotrwałości 5,5, po prawej odmiana Arkadia o zimotrwałości 6.

Ponieważ rośliny rzepaku też nie były zahartowane, również ten gatunek zareagował negatywnie na tak gwałtowny spadek temperatury. W związku z tym nie wszystkie plantacje przetrwały w stopniu kwalifikującym je do po-

zostawienia. Zimowanie zależało m.in. od: terminu siewu, uprawianej odmiany, stanu plantacji przed zimą, stopnia uszkodzenia korzeni przez śmietkę kapuścianą lub przez patogena powodującego kilę kapusty.

Lustracja konieczna jak najszybciej

Tak w przypadku pszenicy, jak i rzepaku należało jak najszybciej dokonać lustracji plantacji. W celu dokonania prawidłowej oceny stanu przezimowania powinno się liczyć tylko żywe rośliny na 1 m^2 . Rośliny do oceny należy wykopać z różnych miejsc pola idąc po przekątnej i dokonać dokładnej oceny węzła krzewienia w przypadku zbóż i stożka wzrostu w przypadku rzepaku. Ważne jest również określenie równomierności obsady roślin na powierzchni plantacji.

Co nas czeka?

Rośliny wyjdą z okresu zimowania bardzo osłabione. Te plantacje, które przeżyły i które pozostawimy, należy jak najszybciej wzmocnić. Ważna jest startowa dawka nawozów azotowych, a następnie, w zależności od przebiegu pogody wiosną, zastosowanie nawożenia dolistnego. Jest sucho. W glebie wciąż występują

ogromne niedobory wody i one będą rzutowały na dalszy rozwój roślin. Nie umiemy przewidzieć przebiegu pogody na miesiąc, dwa miesiące. Dlatego niezbędny będzie ciągły monitoring plantacji.

Rośliny wchodziły niezahartowane w okres zimowania. Dodatkowo, brak było okrywy śnieżnej. To spowodowało, że dużo plantacji pszenicy ozimej wymarzło.

Zarówno patogeny, jak i szkodniki przezimowały dobrze. Będą więc bardzo groźne, a zmniejszenie powierzchni, na której uprawiane są rośliny żywicielskie (rzepak ozimy, pszenica ozima), doprowadzi do większej koncentracji agrofagów na przetrwałych roślinach.

Uszkodzenia systemu korzeniowego, przy niskich temperaturach wiosną spowodują, że rośliny będą słabiej pobierały mikro- i makroelementy. Rośliny będą dalej marniały. Żeby

temu zapobiec, należy lustrować plantacje i w razie potrzeby zastosować nawożenie dolistne.

Na zbożach rozwijać się będą choroby podsuszkowe. Na pszenicy pojawi w dużym nasileniu łamliwość źdźbła zbóż. Jesień i zima jej sprzyjają, bo temperatura jest stosunkowo wysoka i występują przelotne opady deszczu. Okres jej zwalczania przypada na koniec krzewienia – początek strzelania w źdźbło (BBCH 30-31).

Jeżeli wiosna będzie sucha i zimna, to może wystąpić ostra plamistość oczkowa (rizoktonioza). W naszym kraju nie ma zarejestrowanych preparatów do jej zwalczania. Naturalnie w dużym nasileniu wystąpi fuzaryjna zgorzel podstawy źdźbła. Jest to choroba powodowana przez wiele grzybów rodzaju *Fusarium*, tzw. patogenów słabości. Atakują one przeważnie rośliny osłabione, żyjące w stresie. Jednym słowem na choroby podsuszkowe można będzie w tym sezonie „liczyć”.

Spośród chorób aparatu asymilacyjnego, po zastosowaniu intensywnego nawożenia, wcześniej pojawią się objawy mączniaka prawdziwego zbóż i traw. Wcześniej też wystąpią rdze, w tym przede wszystkim rdza brunatna. Zimująca

grzybnia i zarodniki tych grzybów nie wymarzną podczas mijającej zimy.

Rzepak ozimy od początku wiosny będzie bardzo silnie atakowany przez szkodniki, np. chowacze, a później przez słodyszka rzepakowego. Spośród chorób na korzeniach będzie się dalej rozwijała kila kapusty, a na nadziemnych częściach roślin sucha zgnilizna kapustnych. Dlatego też, również plantacje rzepaku będą wymagały bardzo dokładnego monitoringu.

Zarówno patogeny, jak i szkodniki przezimowały dobrze. Będą więc bardzo groźne, a zmniejszenie powierzchni, na której uprawiane są rośliny żywicielskie doprowadzi do większej koncentracji agrofagów na przetrwałych roślinach.

Dopłaty bezpośrednie w 2016 r.

Od 15 marca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa po raz kolejny rozpocznie przyjmowanie wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich. Zainteresowani producenci rolni mogą składać wnioski przez internet, pocztą oraz w biurze powiatowym Agencji.

Do wszystkich rolników, którzy ubiegali się o wsparcie bezpośrednie w ubiegłym roku zostały wysłane spersonalizowane, wstępnie wypełnione wnioski wraz z załącznikami graficznymi. Natomiast rolnicy, którzy występują po raz pierwszy o przyznanie płatności, mogą uzyskać formularz wniosku w biurze powiatowym Agencji bądź pobrać taki wniosek ze strony www.arimr.gov.pl.

W 2016 roku, oprócz płatności, o które można było się ubiegać w roku ubiegłym, na tym samym wniosku wnioskodawca może dodatkowo ubiegać się o przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej w ramach PROW 2014-2020.

Podobnie jak w roku ubiegłym bardzo istotnym elementem płatności jest płatność z tytułu zazieleniania – takie wsparcie otrzymają rolnicy, którzy w swoich gospodarstwach stosują dywersyfikację upraw, utrzymują trwale użytki zielone (TUZ) oraz zachowują obszary proekologiczne (EFA).

Stosowanie wymogów w zakresie zazieleniania nie jest obowiązkowe dla rolników, którzy:

— prowadzą działalność rolniczą na powierzchni gruntów ornych mniejszej niż 10 ha i nie posiadają trwałych użytków zielonych,

— włączeni zostali do systemu dla małych gospodarstw,

— prowadzą w całym gospodarstwie produkcję metodami ekologicznymi, zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym.

Istotną nowością obowiązującą od 2016 roku jest to, że płatność bezpośrednia do

działki rolnej wchodzącej w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przysługuje wyłącznie takiemu rolnikowi, który ma do tej działki tytuł prawny.

Od tego roku nie ma możliwości uznania rolnika za uczestniczącego w systemie dla małych gospodarstw (na wniosek rolnika i z urzędu). W roku 2016 płatność dla małych gospodarstw obejmuje wyłącznie rolników, których włączono do tego systemu w 2015 roku. W roku 2016 rolnik może jedynie wystąpić z systemu dla małych gospodarstw wypełniając odpowiednią część wniosku lub poprzez złożenie stosownego oświadczenia w terminie do dnia 30 września 2016 r.

Wraz z wypełnionym i podpisanym wnioskiem należy złożyć uzupełnione i podpisane załączniki graficzne oraz inne wymagane dokumenty, w zależności od rodzaju płatności, o jakie ubiega się rolnik w danym roku.

Wypełniony wniosek należy złożyć w terminie do 16 maja. Jeśli wniosek złożony zostanie po 16 maja – ale nie później niż do dnia 10 czerwca, za każdy dzień roboczy opóźnienia stosowane będą zmniejszenia należnej rolnikowi kwoty płatności o 1 proc. Należy także pamiętać, że do każdej zadeklarowanej we wniosku działki należy dołączyć materiał graficzny. Zmiany do wniosku można składać do 31 maja. Poprawki złożone po tym dniu, ale nie później niż do 10 czerwca będą skutkowały zmniejszeniami należnej rolnikowi kwoty płatności o 1 proc.

Podobnie jak w poprzednich latach pracownicy Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego służą rolnikom pomocą w wypełnianiu wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

mgr inż. Rafał Sobolewski,
WMODR w Olsztynie

Uwaga, wybór rośliny następczej jest ograniczony

Co, gdy oziminy wypadły a co, gdy przetrwały?

mgr inż. Agnieszka Sołtysiak,
WMODR w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Ostatnie dni grudnia i pierwsze dni stycznia, a następnie kilka dni lutego przyniosły znaczne obniżenie temperatury. Był to trudny test dla ozimin zwłaszcza, gdy mrozy przyszyły na rośliny nie pokryte nawet odrobiną warstwy śniegu. Dodatkowo wiały silne wiatry i panowała słoneczna pogoda, co zwiększyło ryzyko wysmalania roślin.

W takich warunkach rośliny transpirują wodę i jednocześnie nie mogą jej uzupełnić, ponieważ gleba jest zamrznięta. W rejonie Warmii i Mazur oziminy, a zwłaszcza rzepak, pszenica i jęczmień bardzo ucierpiały. Najgorzej jest z rzepakiem i jęczmieniem. Pszenice lokalnie są w dobrej kondycji, ale zależy to od odmian i od ich stopnia mrozoodporności. Pszenice posiadające 3 stopnie mrozoodporności (w skali 9 stopniowej) miały bardzo małe szanse przetrwania takich warunków atmosferycznych.

Przeczytaj dokładnie etykietę

W tym roku wielu rolników musi przesiać wymar-

nięte oziminy. W ich miejsce rolnicy będą zmuszeni wysiać inne rośliny, muszą jednak pamiętać, że w sytuacji, kiedy jesienią zaaplikowano na planacji substancje czynne wówczas wybór rośliny następczej jest ograniczony. Niektóre substancje czynne mogą jeszcze wpływać na roślinę wiosną, dlatego warto zapoznać się z etykietą-instrukcją zastosowanego wcześniej środka.

Nawozy dla regeneracji

Jeżeli po przeprowadzonej lustracji stwierdzimy że planacje rzepaku można uratować wówczas należy opracować strategię nawożenia i ochrony.

Uszkodzony przez mróz rzepak lepiej nie nawozić zbyt wcześnie wysokimi dawkami azotu, gdyż spowoduje to szybkie uwodnienie roślin. W przypadku nawrotu ujemnych temperatur rzepak będzie narażony na wymarzenie. Dlatego przed zastosowaniem nawozu, warto śledzić lokalne prognozy pogody dla danego regionu.

Po ruszeniu wegetacji pierwszą regenerującą dawkę azotu w rzepaku, warto zastosować w formie saletrzaną azotu (szybko działającą),

która pobudza także gospodarkę hormonalną w roślinach. Należy jednak także pamiętać o potasie, który powinien zostać zastosowany nawet wcześniej niż azot, ponieważ nawozy potasowe dłużej się rozpuszczają niż nawozy azotowe.

Przy ochronie zwróć uwagę na pogodę

Rzepak będzie wymagał ochrony przed chorobami i najlepiej wykonać zabieg preparatami o działaniu systemicznym np. triazolowymi, aby w pełni zabezpieczyć regenerującą się roślinę. Wielkość dawki preparatu powinna być dopasowana do wielkości rośliny i stopnia zregenerowania rozety liściowej.

Przed zastosowaniem zabiegów ochrony roślin warto pamiętać, że aplikacja preparatów chemicznych jest dodatkowym stresem dla roślin, niebezpieczna jest zwłaszcza w niekorzystnych warunkach, czyli braku dostępu wody. Wówczas mieszanki nawożenia dolistnego i preparatów ochrony roślin lepiej stosować w kilku zabiegach rozłożonych w czasie, by zminimalizować stres osłabiający rośliny.

Rzepak ma duże potrzeby pokarmowe

Rzepak zalicza się do roślin o bardzo dużych potrzebach pokarmowych, przykładowo przy plonie 4 t/ha pobiera średnio 240 kg N, 120 kg P₂O₅, 320 kg K₂O, 100 kg Ca, 32 kg Mg i 60 kg S oraz znaczne ilości mikroelementów. Część tego pobrania przypada na jesień, a część na wiosnę. Trzeba pamiętać, że rzepak buduje fundament pod przyszły plon w okresie jesiennym, dlatego większość składników pokarmowych opłaca się i powinno się stosować wiosną. Przed siewem rzepak powinien być nawożony przede wszystkim fosforem i potasem, a często także azotem i magnezem. Rośliny rzepaku potrzebują przed zimą innych składników pokarmowych, tj. siarki i mikroelementów. Prawidłowa strategia nawożenia mikroelementami powinna uwzględniać jesienne (mniejsza dawka) oraz wiosenne (większa dawka) ich zastosowanie. Natomiast jesienne nawożenie magnezem należy uważać za podstawowe, szczególnie wówczas, gdy rzepak jest uprawiany na glebach o niskiej zawartości w ten składnik. Na takie gle-

REKLAMA

PH Agrochemik

Najlepsze POLSKIE nawozy

W PROMOCJI

- Polidap NP(S) 18-46:(5) od 1955 zł
- Polifoska-4 NPK(MgS) 4-12-32-(2-9) od 1430 zł
- Polifoska-6 NPK(S) 6-20-30-(7) od 1570 zł
- Amofoska 5-10-25 z borem i siarką od 1160 zł
- Superfosfat wzbogacony FOSDAR 40% fosforu +Ca od 1375 zł
- Saletra amonowa Pulan z dodatkową zawartością magnezu od 1060 zł
- Mocznik PULREA od 1180 zł
- Saletrzak Standard 27 N od 920 zł

Termin płatności do 180 dni

Promocja dotyczy zakupów powyżej 24 ton. Oferta obowiązuje do wyczerpania zapasów. Powyższe ceny są cenami netto w opakowaniu big-bag i płatności do 30 dni.

Pułtusk
ul. Mickiewicza 45/51
tel. 608 031 689
662 128 591
608 031 716
23 692 78 00

O. Karniewo
ul. Ciechanowska 15
tel. 29 691 13 67
608 031 716

O. Ciechanów
ul. Śmiecińska 13
tel./faks 23 672 23 02
662 128 591

www.agrochemik.pl
agrochemik@agrochemik.pl

**Zapraszamy
od poniedziałku do piątku
w godz. 8.00 – 16.00**

REKLAMA

**Warmińsko-Mazurski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie**
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel. 89 526 44 39, 89 526 82 29
tel./fax 89 535 76 84
e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

Oddział w Oleku
ul. Kolejowa 31, 19-400 Olecko
tel./fax 87 520 30 31, 87 520 30 32
e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

bach nawożenie magnezowe należy wykonać przed siewem lub po wschodach jesieni, a wiosną wskazane jest jego uzupełnienie.

Wysoką efektywność nawożenia NPK uzyskuje się na glebach o uregulowanym odczynie, odpowiedniej strukturze i obfitujących w substancję organiczną. W takich przypadkach, aby uzyskać plon około 4 t/ha wskazane jest nawożenie w granicach 140-180 kg K₂O i 70-110 kg P₂O₅. Natomiast na glebach o niskiej zasobności nawożenie należy zwiększyć o około 25-50 proc. w stosunku do potrzeb, wówczas część składnika wprowadzone w nawożenie jest przeznaczona na poprawę zasobności gleby.

Nawożenie fosforem i potasem

Na glebach o niskiej zasobności warto ustalić zawartość składników pokarmowych na polu, na którym będzie uprawiany rzepak już przed siewem przedplonu, aby w razie potrzeby przynajmniej częściowo zintensyfikować jego nawożenie. Nawożenie, szczególnie potasem, można podzielić na dwie części. Na pierwszą przeznaczyć ¾ dawki nawozu i stosować przed siewem jesienią. Drugą aplikację pozostała ¼ dawki zastosować wczesną wiosną przed ruszeniem wegetacji lub jeszcze jesienią przed spoczynkiem zimowym. Fosfor i potas odgrywają w uprawie rzepaku bardzo ważną rolę jednakże głównym składnikiem pokarmowym odpowiadającym za prawidłowe przygotowanie rzepaku do zimy jest azot. Jesienią należy unikać przenawożenia tym składnikiem, gdyż powoduje on między innymi przyspieszenie wzrostu roślin co przed zimą nie zawsze jest korzystne, zwiększa zawartość wody w roślinie obniżając tym samym jej mrozoodporność oraz odporność na choroby.

Indywidualnie dla każdego pola

Aby zapewnić odpowiednią fazę rozwojową roślin przed zimą oraz ich właściwe odżywianie, w określonych przypadkach zaleca się nawożenie azotem w dawce około 40 kg N/ha. Azot przed siewem rzepaku najlepiej zastosować przed uprawą przedsiwną, stosując nawozy jedno lub wieloskładnikowe.

Plantacje rzepaku w czasie jesiennej wegetacji wymagają systematycznej kontroli, aby z jednej strony nadzorować stan odżywienia roślin, a z drugiej strony nadmiernej wybijalności roślin. W okresie wiosennym rzepak powinien być nawożony przede wszyst-

kim azotem i siarką, a w razie potrzeby magnezem i potasem. Ustalając strategię nawożenia rzepaku ozimego trzeba zdecydowanie podkreślić, że bardzo trudno podać ogólne zalecenia dotyczące nawożenia tym składnikiem. Ustalenie wysokości dawki, jej podziału, a także terminu stosowania nawozów azotowych powinno być rozstrzygane indywidualnie dla danego pola, a nie planowane z góry, gdyż czynniki te w dużym stopniu zależą od warunków panujących w danym sezonie wegetacyjnym.

Co po wymarzłych zbożach?

Jęczmień ozimy cechuje się największą wśród zbóż podatnością na wymarzanie. Tegoroczna zima spowodowała duże straty w jego zasiewach. Likwidacja plantacji jest wskazana, gdy obsada roślin jęczmienia nie przekracza 110 szt./m² na glebie kompleksu pszenno-żytnego, 120 szt./m² na kompleksie pszenno-żytnym, 130 szt./m² na kompleksie żytnim bardzo dobrym i pszenno-żytnym wadliwym i 150 szt./m² na kompleksie żytnim dobrym.

Aby przesiąć oziminy rośliny jarą należy wykonać płytką orkę lub zastosować agregat uprawowy. Następnie wysiewamy wybraną roślinę jarą, najlepiej jęczmień, a w przypadku możliwości wysiewu w I dekadzie kwietnia — pszenicę. W przypadku spóźniającej się wiosny można wysiać kukurydzę, grykę lub proso. Jeśli jesienią zastosowano na jęczmień herbicydy, to należy sprawdzić w etykiecie stosowanych środków ochrony roślin, czy dany preparat może wpłynąć ujemnie na rośliny następcze.

Nawożenie po ruszeniu wegetacji

W przypadku pozostawienia przerzedzonej plantacji jęczmienia, należy szybko wysiać wczesnowiosenną dawkę azotu. Na glebach lepszych połowę tej dawki powinno się wysiać jak najszybciej wiosną, a pozostałą połowę dawki azotu po 2 tygodniach.

Aby lepiej zregenerować przemarznięte rośliny, można zaraz po ruszeniu wegetacji dokarmiać jęczmień dolistnie. Jęczmień potrafi silnie się krzewić wiosną przy małej obsadzie roślin i nie wymaga sztucznego stymulowania. W warunkach placowego wymarznienia jęczmienia ozimego można wykonać pod-siew w tych miejscach jęczmieniem jarym.

Wiosną zboża ozime powinno się zasilać nawozami amonowymi lub amidowymi — zwłaszcza przy niskiej zasobności. Zastosowanie azotu

w formie amonowej sprzyja regeneracji roślin po zimie. Natomiast azot w formie azotanowej zalecany jest w przypadku długiego okresu zimowego. Druga dawka azotu (40 proc. dawki całkowitej) powinna być zastosowana od końca fazy krzewienia (wtedy wytwarza się pęd i zaczątki kłosa) do fazy drugiego kolanka (wtedy rozpoczyna się wyróżnienie kłosa, czyli zawiązywanie kłosków i kwiatów). Dawka ta azotu spowoduje zwiększenie liczby ziaren w kłosie. Należy jednak pamiętać, że zastosowanie zbyt wysokiej dawki azotu w tej fazie rozwojowej może prowadzić do zbyt gęstego zawiązania łanu i wzrostu konkurencyjności między nimi. Może to dać odwrotny efekt do zamierzonego. W przypadku zbóż paszowych stosuje się tylko dwie dawki wiosenne. W fazie pierwszego kolanka zboża, a przede wszystkim pszenica, potrzebuje dostatek azotu, magnezu, manganu, molibdenu, miedzi i boru, ponieważ w tym okresie następuje bardzo szybki przyrost masy rośliny. Trzecią dawkę należy zastosować w fazie liścia flagowego do początku kłoszenia. Dawka ta odpowiedzialna jest za masę ziarniaków oraz zawartość w nich białka. Ważne i bardzo skuteczne w warunkach niedoborów wilgoci, które często występuje w tym okresie jest zastosowanie dokarmiania dolistnego mocznikiem.

Zboża jare nawożymy przesiewnie

Potencjał plonowania zbóż jarych jest niższy w porównaniu do zbóż ozimych, jednak ze względu na słabszy rozwinięty system korzeniowy, a tym samym mniejszą zdolność do pobierania składników pokarmowych oraz krótszy okres wegetacji, formy jare zwłaszcza pszenicy i jęczmienia, charakteryzują się równie dużymi potrzebami pokarmowymi. W zależności od zasobności gleby i zapotrzebowania danej rośliny na składniki pokarmowe, dzielimy te dawki podobnie jak w zbożach ozimych. Podział dawek azotu oraz innych makro i mikroelementów spowoduje dostarczenie ich proporcjonalnie do bieżących potrzeb roślin szczególnie w późnych fazach rozwojowych. Efekt dzielonych dawek azotu jest szczególnie korzystny przy uprawie zbóż na cele konsumpcyjne. Regułą jest, że zboża jare nawożymy przedsiwnie (60 proc. dawki N), stymuluje to szybki rozwój roślin w pierwszych fazach rozwojowych. Pozostałą dawkę azotu pogłównie, na początku fazy strzelania w źdźbło lub w końcowym okresie tej fazy nawozy w formie płynnej.

REKLAMA

Klucz do sukcesu dla najlepszych!

Zaawansowany technologicznie środek grzybobójczy do stosowania w uprawie rzepaku

PROMOCJA!

Przy zakupie
Tilmor 5 l – otrzymasz Proteus 1 l
Tilmor 15 l – otrzymasz Proteus 3 l
Szczegóły u przedstawicieli regionalnych firmy Bayer

Zdrowy rzepak:

- najlepsze zwalczanie chorób i długie działanie
- poprawa wigoru roślin i kondycji całej plantacji

Wyrównany łan:

- prawidłowy rozwój systemu korzeniowego, mniejsza wrażliwość na suszę
- regulacja pokroju roślin
- ułatwienie osiągnięcia optymalnej dojrzałości zbiorczej rzepaku
- łatwiejszy i tańszy zbiór

Ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć uwagę na zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia oraz przestrzegaj zaleceń środków bezpieczeństwa.

Bayer Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa, tel. 22 572 36 12, fax 22 572 36 03

www.agro.bayer.com.pl

PAKIET USŁUG DLA ROLNIKÓW

Bezpieczeństwo i Zaufanie!

ROLNIKU! Ta oferta jest dla Ciebie!

- ➔ Kredyt pod dopłaty rolnicze z jednorazową spłatą!
- ➔ Konsolidacja zobowiązań z jedną niższą ratą - Prowizja 0%
- ➔ Linia kredytowa AGRO!
- ➔ Rachunek ROR AGRO za 0 zł!

- Finansujemy inwestycje rolnicze
- Wspomagamy nowoczesnych rolników
- Jesteśmy Parterem Polskiej Wsi
- Współdziałamy dla Twoich korzyści

Twoja KASA

SKOK RAFINERIA

Instytucja finansowa przyjazna Rolnikom

* O szczegóły oferty zapytaj Doradcę Kredytowego SKOK "Rafineria"

Działdowo
tel. 23 697 55 07
Mława
tel. 23 654 01 41

Nidzica
tel. 89 625 37 43
Olsztyn
tel. 89 527 77 21

Nowe Miasto
Lubawskie
tel. 56 474 21 35

www.skokrafineria.pl

Zalecane odmiany

Zboża jare na sezon 2016

mgr inż. Małgorzata Gazda,
COBORU SDOO we Wrocławiu
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Zboża są najważniejszą grupą roślin uprawianych w naszym kraju. Ich ziarno obok celów konsumpcyjnych na pieczywo, makarony, ciasta itp. jest podstawową paszą w żywieniu zwierząt gospodarskich.

Poszczególne odmiany zbóż jarych wykazują znaczne różnicowanie zarówno pod względem cech rolniczych, jak i użytkowych, co pozwala na odpowiedni ich dobór. Do podstawowych i najważniejszych cech należy zaliczyć wielkość i jakość plonu. Wybierając odmianę optymalną do warunków i potrzeb gospodarstwa powinno się również zwrócić uwagę na jej odporność na choroby, podatność na wyleganie, porastanie ziarna w kłosach, wysokość roślin, termin dojrzałości oraz cechy ziarna.

30 odmian pszenicy, 64 jęczmienia, 30 owsa

Szeroka oferta odmian w Krajowym rejestrze daje rolnikowi możliwość doboru odmiany najbardziej odpowiedniej do uprawy w konkretnych warunkach gospodarowania. W 2015 roku Krajowy rejestr liczył 30 odmian pszenicy jarej, w większości pochodzących z krajowej hodowli, udział form zagranicznych stanowił 17 proc. wszystkich zarejestrowanych od-

mian. Znajdowały się w nim również 64 odmiany jęczmienia jarego, w tym 33 typu browarnego i 31 typu pastewnego. Udział odmian z hodowli zagranicznych w jęczmieniu był wysoki i wynosił 61 proc. Natomiast owsa w Krajowym rejestrze w 2015 roku wpisanych było 30 odmian, w tym 25 zwyczajnego i 5 nagiego. W owsie przeważają odmiany z rodzimych hodowli. W roku 2016 wpisano do Krajowego rejestru nowe odmiany zbóż jarych: 3 pszenicy jarej, 10 jęczmienia jarego oraz 2 odmiany owsa.

Odmiany wykazały się wysokim plonowaniem

Przy dużej liczbie oferowanych odmian wybór tej właściwej nie jest często łatwym zadaniem. Pomocą przy wyborze odmiany do uprawy w danym rejonie może służyć Lista Odmian Zalecanych (LOZ), tworzona na podstawie wyników badań Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO). Badania PDO są obiektywne, ukierunkowane na potrzeby praktyki rolniczej, dające możliwość uzyskania i poszerzenia informacji o odmianach z uwzględnieniem ich reakcji na warunki siedliskowe oraz elementy agrotechniki.

Wojewódzki Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego na posiedzeniu w lutym, po wnikliwej

analizie wyników doświadczeń, ustalił zestaw odmian najbardziej wyróżniających się i przydatnych do uprawy na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego (odmiany dla Mazowsza też poniżej). Na sezon wegetacyjny 2016 proponowane są następujące odmiany zbóż jarych. Rekomendowane odmiany wykazały się wysokim plonowaniem w ostatnim roku badań oraz wysokim i stabilnym plonowaniem w minionym dwu i trzyleciu.

Owies reprezentowany jest przez sześć odmian pochodzących z polskich hodowli. Cztery odmiany po raz kolejny znalazły się na LOZ, w tym roku dodano do nich odmianę Harnaś oraz nagoziarnistą odmianę Amant. Obie wpisane do Krajowego rejestru (KR) w 2014 roku. Poza tym, to odmiany oplewione o żółtym zabarwieniu łuski. Na liście zalecanej w bieżącym roku znalazło się dziesięć odmian jęczmienia jarego w tym dwie odmiany typu browarnego. Po raz pierwszy na listę wpisano odmianę browarną Salome, a także odmianę pastewną Rubaszek, zostały one wpisane do Krajowego rejestru w 2014 roku. W przypadku jęczmienia jarego z dziesięciu proponowanych odmian tylko trzy pochodzą z polskich hodowli (Ella, Oberek oraz Rubaszek). Odmiany pszenicy jarej znajdujące się w tym roku na LOZ należą w większości do grupy A (pszenica jakościowa). Spośród badanych odmian pszenicy jarej po raz pierwszy na LOZ wprowadzono odmianę jakościową Madaryna oraz odmianę z grupy B (chlebową) Harenda,

Lista Zalecanych Odmian (LZO) dla województwa mazowieckiego na rok 2016

Lp.	Gatunek/ odmiana	Rok wpisania do krajowego rejestru	Rok włączenia do LOZ
Pszenica jara			
grupa A (jakościowa)			
1	Arabella	2011	2013
2	Kandela	2010	2011
3	KWS Torridon	2012	2015
4	Struna	2013	2015
5	Tybal	2005	2007
grupa B (chlebowe)			
6	Harenda	2014	2016
Jęczmień jary			
1	Argento	2013	2016
2	Ella	2012	2014
3	Iron	2011	2013
4	Kucyk	2012	2014
5	KWS Atrika	2013	2015
6	KWS Irina	2014	2016
7	Natasia	2011	2013
8	Salome	2014	2016
9	Soldo	2013	2015
10	SU Lolek	2014	2016
Owies			
1	Arden	2010	2012
2	Bingo	2009	2011
3	Komfort	2013	2015
Pszenżyto jare			
1	Dublet	2006	2014
2	Mazur	2014	2015
3	Milewo	2008	2012

wpisane do KR w 2014 roku. Z rekomendowanych odmian pszenicy jarej na liście zalecanej znalazły się dwie odmiany pochodzące z hodowli zagranicznych (KWS Torridon i Tybal)

Na dwóch poziomach agrotechniki

W tabelach zamieszczono wyniki badań ważniejszych cech rolniczo-użytkowych odmian zamieszczonych na LOZ. Wyniki plonowania są średnią z doświadczeń prowadzonych w ramach PDO w województwie warmińsko-mazurskim (wyniki dla Mazowsza zamieszczamy również). Oceniano odmiany na dwóch poziomach agrotechniki (przeciętnym — a_1 i wysokim — a_2), pozwala to zaobserwować przyrost plonu odmian przy zastosowaniu wyższego nawożenia azotowego oraz ochrony przed chorobami i wyleganiem.

Do zapoznania się ze szczegółowymi wynikami prezentowanych odmian zapraszamy na stronę internetową: www.wrocikowo.coboru.pl.

Wyniki dla województwa mazowieckiego znajdują się na stronie www.seroczyn.coboru.pl.

Lista Zalecanych Odmian (LZO) dla województwa warmińsko-mazurskiego na rok 2016

Lp.	Owies	Jęczmień jary	Pszenica jara
ODMIANY			
1.	Bingo	Ella	Harenda
2.	Haker	Iron	Madaryna
3.	Harnaś	KWS Olof	KWS Torridon
4.	Krezus	KWS Atrika	Ostka Smolicka
5.	Komfort	Natasia	Struna
6.	Amant	Rubaszek	Tybal
7.		Salome	
8.		Soldo	
9.		Oberek	
10.		Olympic	

PSZENICA JARA ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian z LOZ

Odmiana	Grupa technologiczna	Plon ziarna a_1 (dt/ha) 2014-2015	Plon ziarna a_2 (dt/ha) 2014-2015	Masa 1000 ziaren a_3 (g)
Madaryna	A	81,6	96,7	40,0
KWS Torridon	A	85,9	96,7	48,2
Ostka Smolicka	A	74,7	90,9	49,5
Struna	A	82,5	95,7	45,0
Tybal	A	84,2	96,7	50,4
Harenda	B	87,6	97,7	46,2

Ważniejsze cechy rolnicze dla odmian z LOZ (jako średnie wyniki) pochodzą z kilku doświadczeń. W ramach PDO (za wyjątkiem owsa) doświadczenia prowadzone były na dwóch poziomach agrotechniki:

a_1 – przeciętny poziom agrotechniki (bez ochrony)

a_2 – wysoki poziom agrotechniki (zwiększone w stosunku do a_1 o 40 kg/ha nawożenie azotowe, dolistne preparaty wieloskładnikowe, ochrona przed wyleganiem i chorobami).

OWIES ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian z LOZ

Odmiana	Plon ziarna (dt/ha) 2014-2015	Udział łuski (%)	Masa 1000 ziaren (g)
Bingo	91,9	21,7	46,4
Haker	90,1	24,6	38,8
Harnaś	92,8	26,5	39,1
Krezus	90,1	27,6	40,4
Komfort	93,7	24,9	42,0
Amant	65,8	10,7	25,6

JĘCZMIEŃ JARY ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian z LOZ

Odmiana	Wartość browarna	Plon ziarna a_1 (dt/ha) 2014-2015	Plon ziarna a_2 (dt/ha) 2014-2015	Masa 1000 ziaren a_3 (g)
typ browarny				
Olympic	6,55	88,8	92,2	52,3
Salome	5,85	89,7	99,6	54,8
typ pastewny				
Ella	-	86,2	91,3	52,1
Iron	-	87,1	94,0	50,6
KWS Olof	-	87,1	93,1	49,0
KWS Atrika	-	88,8	95,9	53,9
Natasia	-	90,6	95,9	57,1
Rubaszek	-	86,2	90,4	49,8
Soldo	-	89,7	94,0	56,0
Oberek	-	83,6	90,4	57,8

REKLAMA

**SPRZEDAŻ CZĘŚCI
I MASZYN ROLNICZYCH**

ul. Kolejowa 5, 14-220 Kisielice, tel. 664 270 680
www.agroperfekt.pl

OGŁOSZENIA DROBNE

PRACA w gospodarstwie, 667-899-381.

ROLNICTWO

SALETRA: Canwil; Mocznik; Nawozy NPK; Niemiecka Kreda Granulowana; Wapno NORDKALK; Nawozy sadownicze, ogrodnicze; Materiał Siewny TOP FARMS AGRO; BARENBRUG; Pasze, dodatki paszowe. Firma BAZI, 89/519-16-14; 605-780-852.

W ciągu najbliższych trzech lat trudno spodziewać się znaczącej poprawy

Aby rolnicy wykorzystywali środki unijne, musimy coś zrobić

Rozmowa z Janem HEICHELEM prezesem Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej

— Jakimi pilnymi sprawami obecnie zajmuje się Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza?

— Jedną z ważniejszych jest temat dzierżawy gruntów. Zgodnie z wytycznymi prezesa Agencji Nieruchomości Rolnej grunty muszą zostać wydzielone do 30 kwietnia bieżącego roku. Zostało więc niewiele czasu, dlatego obecne nasze działania są skoncentrowane na tym, aby jak najszybciej rozdysponować te grunty, aby rolnicy otrzymali ziemię w dzierżawę długoterminową. W uzasadnionych przypadkach ogłaszane są przetargi ofertowe. Kandydaci muszą spełnić siedem kryteriów. Wygra ten rolnik, który uzyska największą liczbę punktów zsumowaną ze wszystkich kryteriów. Chcę w tym miejscu zaznaczyć, że wysokość czynszu dzierżawnego stanowi tylko 10 punktów na 100 możliwych do uzyskania.

Drugą bardzo ważną sprawą jest pomoc finansowa dla sektorów mlecznego i trzody chlewnej. 18 lutego 2016 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej mija 18 marca 2016 r. czasu jest więc niewiele. Po raz pierwszy pomoc jest skierowana także do producentów żywca wieprzowego, dlatego bardzo namawiam rolników do skorzystania z tej możliwości i składania wniosków.

I w końcu sprawy dotyczące łowiectwa i szkód łowieckich. Obecnie opracowywane są nowe plany na lata 2016 i 2017, w związku z tym prowadzimy rozmowy w nadleśnictwach, by maksymalnie zredukować zwierzęcą łowną. Zależy nam, by myśliwi zwiększyli plany odstrzału zwierząt łownych – głównie dzika, sarny i jelenia, bo dane liczbowe wskazują, iż w ciągu ostatnich 12 lat pogłowienie tej zwierzęcej wrośło 2,5-krotnie. Rosnąca populacja zagraża uprawom leśnym i rolnym, dlatego ważne jest, aby osiągnąć równowagę i wrócić do stanu z roku 2002. W ten sposób ograniczymy nie tylko szkody łowieckie, ale także, w przypadku dzików, spowodujemy lub nawet zatrzymamy przesuwanie się na zachód afrykańskiego pomoru świń. Obecnie Ministerstwo Rolnictwa podjęło decyzję o odstrzale dzika na ścianie wschodniej. W naszym regionie odstrzały są prowadzone w kilku gminach powiatów elckiego i oleckiego. Bezpieczny stan, jaki trzeba osiągnąć, to 0,5 sztuki dzika na 100 ha.

— Rolnicy z powiatu nowomiejskiego mają podobno problemy związane z budową obwodnicy...

— Budowa obwodnicy to z jednej strony konieczność, efekt rozwoju cywilizacyjnego jednak z drugiej strony, w niektórych miejscach nowa droga przecina gospodarstwa na dwie części. Rolnicy domagają się odszkodowań za zabrane grunty, pomocy w organizacji ruchu mię-

dzy rozdzielonymi polami. Rozmawialiśmy z rolnikami na ten temat i ich uwagi będą uwzględnione przez Generalną Dyрекcję Dróg w Olsztynie i wprowadzone do planów budowy obwodnicy.

— Ostatnio w mediach dużo się mówi o projekcie zmian w ustawie dotyczącej sprzedaży gruntów. Emocje budzą zmiany dotyczące sprzedaży ziemi obcokrajowcom.

— Chodzi o projekt ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa i zmianie niektórych innych ustaw. 1 maja 2016 r. kończy się okres ochronny na zakup ziemi przez cudzoziemców dlatego istnieje konieczność uregulowania tych spraw. W Unii Europejskiej każdy obywatel działający na rynku wspólnotowym ma prawo do równego traktowania. W związku z tym trzeba wypracować mechanizmy, które będą równo traktowały także nabywców ziemi – zarówno obcokrajowców, jak i polskich rolników. A to, nie-

mogli ziemię dziedziczyć, natomiast przy sprzedaży będą obowiązywały takie reguły, jakie dotyczą pozostałych gospodarstw.

— W dniach 13-14 lutego 2016 r. zorganizowaliście pierwszą Warmińsko-Mazurską Wystawę Zwierząt Hodowlanych. Jak Pan ocenia tę pierwszą próbę?

— Tegoroczną wystawę odwiedziło ok. 40 tysięcy rolników i innych osób zainteresowanych. To ogromny sukces. Impulsem do zorganizowania imprezy były wystawy maszyn rolniczych realizowane od kilku lat w Ostródzie. Jednak zawodziła frekwencja. Wpadliśmy więc na pomysł, aby połączyć siły. Udało nam się pozyskać przychylność związków branżowych, zaczynając od hodowców bydła, a na hodowcach owiec kończąc. I tak w tym roku zorganizowaliśmy I Wystawę Zwierząt Hodowlanych w terminie równoległej imprezy maszyn rolniczych. Nasza wystawa odbyła się dzięki wsparciu Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego, Warmiń-

istym certyfikatem jakości, dzięki któremu może otrzymać wyższą cenę przy sprzedaży np. materiału hodowlanego.

— Proszę wyjaśnić, co się kryje za tajemniczo brzmiącym hasłem „Agro na obcasach”.

— Kobiety mieszkające na obszarach wiejskich coraz chętniej uczestniczą w wyborach do rad powiatowych i obecnie na 200 delegatów 31 mandatów mają właśnie kobiety. Nasze panie ciężko pracują, reprezentują WMIR w różnego rodzaju konkursach, np. Smaki Warmii, Mazur i Powiśla na stołach Europy. W roku 2016 podjęliśmy współpracę z BGŻ BNP Paribas podczas realizacji przedsięwzięcia „Agro na obcasach”. Święto Kobiet 8 marca jest świetną okazją, aby paniom podziękować za ich trud. W tym roku zaproponowaliśmy wyjazd na spektakl „Wiśniowy sad” Antoniego Czechowa do Teatru im. S. Jaracza w Olsztynie. Paniom pomysł bardzo się spodobał.

— Jaka jest obecnie sytuacja na rynkach rolnych?

— Problemem są opóźnione płatności obszarowe. Duże gospodarstwa otrzymają te płatności w marcu, w kwietniu, a nawet później. Został uruchomiony kredyt, który można uzyskać w bankach pod płatności obszarowe. Generalnie sytuacja na rynkach rolnych jest trudna. Niestety, spada opłacalność produkcji rolnej, dotyczy to głównie producentów mleka i trzody chlewnej. Zgłaszaliśmy Ministerstwu Rolnictwa, żeby poprzez Komisję Europejską odblokować te rynki i np. w przypadku mleka podwyższyć ceny skupu interwencyjnego. Sporo krajów już podjęło decyzję o ograniczeniu produkcji mleka. U nas jeszcze w tej chwili rolnicy takiej decyzji nie podejmują. Jednak występują coraz głębsze zatory płatnicze u rolników, czego przykładem są spóźnione wpłaty składki do KRUS. Od 31 marca do 29 kwietnia Agencja Restruktury-

zacji i Modernizacji Rolnictwa będzie przyjmować wnioski o przyznanie pomocy na modernizację gospodarstw. Rolnik, aby skorzystać ze środków unijnych, musi najpierw wpłacić 50 proc. wkładu. Skąd ma wziąć te pieniądze? Jeśli więc chcemy, aby rolnicy wykorzystywali środki unijne, musimy coś zrobić, aby zwiększyła się dochodowość w rolnictwie. Niestety, eksperci nie mają dla nas dobrych wieści, gdyż z prognoz długoterminowych wynika, że w ciągu najbliższych trzech lat trudno spodziewać się znaczącej poprawy. I to także powinni wziąć pod uwagę rolnicy decydujący się na inwestycje.

Potrzebujesz informacji i pomocy z zakresu rolnictwa?

Zapraszamy!

Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza

ul. Lubelska 43 A
10-410 Olsztyn
tel./fax 89 534 05 67
www.wmirol.org.pl
wmirol@wmirol.org.pl
facebook.com/WMIROL

Biura terenowe WMIR:

Bartoszyce

ul. Hubalczyków 2/16
11-200 Bartoszyce
tel./fax 89 762-02-55

Elbląg

ul. Grunwaldzka 2
82-300 Elbląg
tel./fax 55 236-77-02

Giżycko

ul. Przemysłowa 2
11-500 Giżycko
tel./fax 87 428-14-94

Nowe Miasto Lubawskie

ul. Grunwaldzka 3
13-300 N.M. Lubawskie
tel./fax 56 474-49-11

Olecko

ul. Kolejowa 31
19-400 Olecko
tel./fax 87 520-10-60

Szczytno

ul. Lipperta 10
12-100 Szczytno
tel./fax 89 624-01-49

stety, wiąże się z pewnymi zmianami ograniczającymi prawa polskich rolników. I to musimy zrozumieć wszyscy. Dlatego naszym zadaniem jest wytłumaczenie rolnikom, że jeśli chcemy dbać o własne interesy, to musimy poddać się tym ograniczeniom.

Inną kwestią zawartą w ustawie jest prawo dziedziczenia. W obecnym kształcie ustawa mówi, że dzieci i krewni będą

sko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego i oczywiście zaangażowaniu Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej. O imprezie bardzo dobrze wypowiadają się rolnicy, dlatego myślimy o zorganizowaniu tego wydarzenia w latach kolejnych. Na wystawie prezentowana była trzoda chlewna, bydło mleczne, konie, owce i bydło mięsne. Zdobyć pucharu jest dla hodowcy swo-

Lista Zalecanych Odmian (LZO) dla województwa mazowieckiego na rok 2016

Lp.	GRUPA WCZESNOŚCI	ODMIANY	Rok wpisania do KR	Rok włączenia do LOZ
I	BARDZO WCZESNE	1. Arielle 2. Denar** 3. Lord 4. Milek* 5. Viviana*	2006 1999 1999 2006 2010	2008 2007 2007 2009 2011
II	WCZESNE	1. Gwiazda 2. Ignacy 3. Michalina 4. Owacja 5. Vineta	2011 2012 2010 2006 1999	2014 2016 2011 2008 2007
III	ŚREDNIOWCZESNE	1. Satina 2. Tajfun	2000 2007	2004 2007
IV	ŚREDNIOPÓŹNE I PÓŹNE	1. Mondeo	2013	2015

* - odmiana polecana tylko na wczesny zbiór, tj. po 40 dniach od wschodów
 ** - odmiana polecana tylko na zbiór po zakończeniu wegetacji

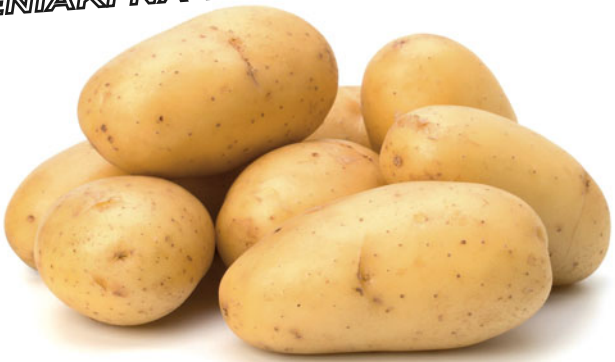
REKLAMA

Pomorsko Mazurska Hodowla Ziemniaka
Strzękęcino 11 Sp. z o.o.
76-024 Świeżyno
woj. zachodniopomorskie
tel. +48 94 316 12 95

www.pmhz.pl

SADZENIANKI NA TWOJE POLE!

Oferujemy najlepsze polskie odmiany w wysokich stopniach kwalifikacji:
odmiany jadalne: BRYZA, TAJFUN, CEKIN, IGNACY, OWACJA, ALTESSE, IRYS, IRGA, AMETYST
odmiany skrobiowe: HINGA, HARPUN, GLADA, JUBILAT, BORYNA, KASZUB, INWESTOR
 dział marketingu:

kom. +48 694 494 427   **kom. +48 609 665 225**

Oddział Strzękęcino Strzękęcino 11 76-024 Świeżyno woj. zachodniopomorskie tel. +48 94 316 79 39 e-mail: strzekecin@pmhz.pl	Oddział Jezierzycze ul. Jana Pawła II 3 76-200 Słupsk woj. pomorskie tel. +48 59 811 25 87 e-mail: jezierzycze@pmhz.pl	Oddział Celbowo Celbowo 1 84-100 Puck woj. pomorskie tel. +48 58 673 20 85 e-mail: celbowo@pmhz.pl	Oddział Szyldak ul. Gdańska 10 14-106 Szyldak woj. warm.-mazur. tel. +48 89 647 66 64 e-mail: szyldak@pmhz.pl

4125150br-A-N

Odmiany zalecane do sadzenia w 2016 rok

Ziemniak jadalny

Podstawowym przeznaczeniem bulw ziemniaka jest konsumpcja, przemysł (skrobia, krochmal, alkohol), produkcja frytek, chipsów oraz różnego rodzaju przekąsek. Wykorzystywany jest również jako pasza dla zwierząt.

mgr inż. Małgorzata Gazda,
COBORU SDOO
we Wróćkowie
 rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Odmiany zarejestrowane w naszym kraju wpisane są do Krajowego rejestru (KR). W 2015 roku rejestr zawierał 114 odmian ziemniaka. Większość z nich tzn. 71 należy do odmian jadalnych, 17 odmian przeznaczonych jest do przetwórstwa (na frytki lub chipsy) pozostałe 26 to odmiany skrobiowe. Ponadto odmiany z KR podzielono na cztery grupy wczesności: 15 bardzo wczesnych, 27 wczesnych, 48 średniowczesnych, 13 średniopóźnych i 11 odmian późnych. Wśród wszystkich odmian znajdujących się w Krajowym rejestrze odmiany zagraniczne stanowią 44 proc.

Najlepiej korzystać z Listy

Wartość gospodarcza zarejestrowanych odmian ziemniaków jest badana co roku w systemie Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. Warto zaznaczyć, że w doświadczeniach używa się materiału kwalifikowanego ziemniaka co gwarantuje między innymi wysokie plony. Ziemniaki uprawiane bez odnawiania materiału przez wiele lat degradują się, spada ich jakość oraz potencjał

Odmiany ziemniaka wpisane na Listę Odmian Zalecanych w woj. warmińsko-mazurskim w 2016

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Grupa wczesności
1	2	3	4
1	Arielle	2006	bardzo wczesna
2	Lord	1999	bardzo wczesna
3	Milek	2006	bardzo wczesna
4	Gwiazda	2011	wczesna
5	Ignacy	2012	wczesna
6	Michalina	2010	wczesna
7	Owacja	2006	wczesna
8	Vineta	1999	wczesna
9	Finezja	2007	średniowczesna
10	Tajfun	2004	średniowczesna
11	Oberon	2012	średniowczesna
12	Jelly	2005	średniopóźna
13	Mondeo	2013	średniopóźna

plonowania. Zarówno producenci, konsumenci, jak i przetwórcy poszukują ciągle nowych odmian. Jednak podjęcie decyzji którą wybrać i wysadzić na pole, ze względu na bardzo szeroki wybór w Krajowym rejestrze nie jest łatwe. Dodatkową pomocą przy wyborze odmiany może służyć od kilku sezonów tworzona Lista Odmian Zalecanych (LOZ) ziemniaka dla poszczególnych województw.

Różne grupy wczesności

W bieżącym roku na listę z ziemniakiem wpisano 13 odmian jadalnych z różnych grup wczesności. Zaproponowane trzy odmiany bardzo wczesne nadają się do uprawy zarówno na zbiór główny po pełnej dojrzałości, jak również na zbiór wczesny tzn. po 60 dniach od posadzenia. Istotne jest, aby sadzeniaki odmian przeznaczonych na wczesny zbiór były przed wysadzeniem podkiewkowane przez okres około 6-8 tygodni. Z odmian wczesnych na listę wpisano pięć odmian. Natomiast z grupy przebadanych odmian średniowczesnych, średniopóźnych i późnych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego na LOZ znalazło się odpowiednio trzy i dwie odmiany. Wszystkie

ARiMR. Kredyty obrotowe
Już można składać wnioski

Krzysztof Napierski
 gazeta@kurierprzasnyski.pl

W piątek 26 lutego weszło w życie znowelizowane rozporządzenie Rady Ministrów, umożliwiające rolnikom oczekującym na wypłatę dopłat bezpośrednich za 2015 r. skorzystanie z nieoprocentowanego kredytu na sfinansowanie kosztów prowadzenia produkcji.

Kredyt taki może wziąć producent rolny, który złożył wniosek o jednolitą płatność obszarową za 2015 rok. Jedyny dodatkowy koszt, jaki będzie musiał ponieść, to

prowinia w wysokości 0,25 proc. kwoty kredytu. Oprocentowanie zaś — zgodnie z treścią rozporządzenia — w całości zapłaci Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. „Pomoc ARiMR będzie udzielana w formule de minimis w rolnictwie, co oznacza m.in., że wysokość dopłat do oprocentowania kredytu nie będzie mogła przekroczyć wolnego limitu tej pomocy na jedno gospodarstwo rolne, tj. równowartości 15 000 EUR w okresie trzech lat. Producent rolny będzie zobligowany do spłacenia kredytu

w terminie ustalonym z bankiem, ale nie później niż do 14 lipca 2016 r.” — czytamy w komunikacie na stronie internetowej agencji. Przy czym udzielający kredytu bank może wymagać od rolnika ustanowienia stosownego zabezpieczenia (może nim być np. weksel, pełnomocnictwo do rachunku, poręczenie, hipoteka lub zastaw).

Musisz mieć zaświadczenie

Aby móc się ubiegać o kredyt, rolnik musi złożyć w swoim biurze powiatowym

ARiMR-u wniosek o wydanie zaświadczenia o kwocie, do wysokości której kredyt może być udzielony. Wnioski takie (wzory powinny być dostępne w biurach agencji oraz na stronie internetowej www.arimr.gov.pl) już można składać. Wspomniana kwota, którą poda w zaświadczeniu kierownik biura, stanowi iloczyn stawki jednolitej płatności obszarowej za 2015 r. (czyli 453,70 zł za hektar) oraz powierzchni działek rolnych, do których rolnik chce otrzymać płatność. Maksymalnie

może ona wynieść 636 720 zł minus kwota zaliczki na poczet JPO wypłaconej przez agencję między 16 października ub.r. a 30 listopada ub.r. Otrzymane zaświadczenie należy dołączyć do składanego w banku wniosku o kredyt — oczywiście wraz z niezbędnymi oświadczeniami i innymi wymaganymi przez dany bank dokumentami.

Te banki udzielają kredytów

Na razie kredyty te są dostępne w czterech współpracujących z Agencją Restruk-

turyzacji i Modernizacji Rolnictwa bankach: Banku BGŻ BNP Paribas S.A., Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. (bank zrzeszający Banki Spółdzielcze), SGB-Banku S.A. (bank zrzeszający Banki Spółdzielcze) i Krakowskim Banku Spółdzielczym S.A. Lista ta będzie na bieżąco aktualizowana na stronie internetowej agencji. ARiMR przesłał także aneksy umożliwiające rolnikom skorzystanie z takiego kredytu do Raiffeisen Banku Polska S.A., Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Pekao S.A. Oczekuje, że banki te wkrótce je podpiszą.

Plonowanie oraz charakterystyka odmian ziemniaków jadalnych badanych w PDO w woj. warmińsko-mazurskim w 2015 roku.

Lp.	Odmiana	Grupa wczesności	Plon dt/ha w 2015 roku	Wielkość bulw (skala 1-9)	Kształt bulw	Kolor skórki	Barwa miąższu	Głębokość oczek (skala 1-9)	Smak (skala 1-9)	Typ konsumpcyjny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Arielle	bardzo wczesna	435	8	OW	żółta	j.żółty	7	7,5	B
2	Denar	bardzo wczesna	439	9	OOW	żółta	j.żółty	7	7	AB
3	Impala	bardzo wczesna	427	9	OW	żółta	j.żółty	7,5	7	AB
4	Lord	bardzo wczesna	447	8	OOW	żółta	j.żółty	7	7	AB
5	Milek	bardzo wczesna	386	8	OOW	żółta	j.żółty	6,5	6,5	BC
6	Riviera	bardzo wczesna	386	7	O	żółta	j.żółty	7,5	6,5	A-AB
7	Viviana	bardzo wczesna	349	8	OOW	żółta	j.żółty	7	7	AB
8	Altesse	wczesna	451	8	OW	j.beżowa	żółty	7,5	7	AB
9	Bellarosa	wczesna	375	9	OOW	czerwona	żółty	7	7	B
10	Gwiazda	wczesna	460	9	OOW	żółta	j.żółty-żółty	7	7	B
11	Ignacy	wczesna	481	8	OOW	żółta	j.żółty	6,7	6,7	B
12	Michalina	wczesna	472	9	OOW	żółta	j.żółty	6,5	6,5	B
13	Oman	wczesna	358	7	OW	żółta	j.żółty	7,5	7,5	B
14	Owacja	wczesna	443	9	OOW	żółta	j.żółty	7	7	B-BC
15	Vineta	wczesna	447	8	OOW	żółta	żółty	7	7	AB
16	Finezia	średniowczesna	552	8	OOW	żółta	j.żółty	7	6,5	BC
17	Gawin	średniowczesna	482	7	OOW	żółta	j.żółty	6,5	6,5	B-BC
18	Honorata	średniowczesna	482	7	OOW	j.beżowa	j.żółty	6,5	6,7	BC
19	Laskara	średniowczesna	542	9	OOW	żółta	j.żółta	7	6,7	B-BC
20	Malaga	średniowczesna	418	8	OW	żółta	j.żółty	7,5	6,4	B-BC
21	Oberon	średniowczesna	507	8	OW	czerwona	j.żółty	6,8	7,0	AB
22	Satina	średniowczesna	492	9	OOW	żółta	żółty	7,5	7,5	B
23	Stasia	średniowczesna	492	9	OOW	żółta	żółty	7	6,5	B
24	Tajfun	średniowczesna	547	9	OW	żółta	żółty	7	7	B-BC
25	Tetyda	średniowczesna	502	9	OOW	żółta	j.żółty	7,5	7,5	B-BC
26	Jelly	średniopóźna	469	9	OW	żółta	żółty	7,5	7,5	B
27	Mondeo	średniopóźna	547	9	OOW	żółta	kremowy	7	6,7	B-BC
28	Syrena	średniopóźna	552	9	OW	żółta	żółty	7	7	B

Kol. 5-11 wg Listy opisowej odmian COBORU 2015. Kol. 6 – Kształt bulw: O – okrągły, OW – owalny, OOW – okrągłowoalny. Kol. 11 – Typ konsumpcyjny: AB – sałatkowy, B – ogólnoużytkowy, BC – lekko mączysty, C – mączysty. Skala 9-stopniowa: 9 – ocena najlepsza, 1 – ocena najgorsza

rekomendowane odmiany kolejny rok potwierdzają swoją obecność na liście w województwie warmińsko-mazurskim.

W tabeli zawarto plonowanie wszystkich badanych odmian jadalnych ziemniaka

w 2015 roku oraz ich krótką charakterystykę. Według listy opisowej COBORU przedstawiono między innymi kształt bulw poszczególnych odmian, kolor skórki i miąższu oraz smak i typ konsumpcyjny mówiący nam o głów-

ny przeznaczeniu odmiany, czy to na sałatkę w typie A, czy na placki ziemniaczane, puree w typie mączystym C, natomiast w większości są to ziemniaki ogólnoużytkowe w typie B.

Do zapoznania się ze szcze-

gółowymi wynikami prezentowanych odmian zapraszamy na stronę internetową: www.wrocikowo.coboru.pl.

Wyniki dla województwa mazowieckiego znajdują się na stronie www.seroczyn.coboru.pl.

W pakietach taniej?

W ubezpieczeniach rolniczych będą zmiany

Dariusz Kucman

d.kucman@kurierprzasnyski.pl

Już po konsultacjach społecznych jest projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Ministerstwo rolnictwa chce upowszechnić ubezpieczenia pakietowe, czyli te obejmujące wszystkie ryzyka związane z prowadzeniem rolniczej działalności.

Najczęściej rolnicy podpisują obecnie umowy dotyczące jednego ryzyka. To ma się zmienić właśnie po zmianie ustawy. W uzasadnieniu do

projektu nowelizacji napisano, że „wprowadzenie możliwości zawarcia przez producenta rolnego umowy ubezpieczenia zawierającej pakiet rodzajów ryzyk ma na celu umożliwienie zawarcia umowy ubezpieczenia również od tego ryzyka za przystępną cenę”.

Dopłata z budżetu do składek ubezpieczeniowych będzie wynosiła 65 proc. składki, ale będzie obowiązywała pod warunkiem, że zakłady ubezpieczeń określą stawkę taryfową nieprzekraczającą 9 proc. sumy ubezpieczenia. A w przypadku upraw prowadzonych na użytkach rolnych

Od 1 stycznia br. wzrosły kary z tytułu niespełnienia obowiązku ubezpieczenia
Fot. Dariusz Kucman

klasy V i VI – w wysokości nie większej niż odpowiednio 12 proc. i 15 proc. sumy ubezpieczenia upraw.

Warto też wspomnieć o zmianie w ubezpieczeniu od

odpowiedzialności cywilnej (OC) rolnika, które to ubezpieczenie jest obowiązkowe. Wzrosły bowiem od 1 stycznia 2016 r. kary z tytułu niespełnienia obowiązku ubezpieczenia. Wygląda to tak:

– brak ubezpieczenia OC rolników – równowartość jednej dziesiątej minimalnego wynagrodzenia za pracę (w 2016 r. – 190 zł, w 2015 r. – 180 zł);

– brak ubezpieczenia budynków rolniczych – równowartość jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę (w 2016 r. – 460 zł, w 2015 r. – 440 zł).

REKLAMA

NOWY ODDZIAŁ FIRMY LUPUS W LIDZBARKU WARMIŃSKIM,

ul. Bartoszycka 9 (obok ARiMR), tel. 602 488 425

NAJTAŃSZE KOMBAJNY NA RYNKU O TAKIEJ WYDAJNOŚCI

Vector 420

Moc 220KM, silnik Cummins
Wydajność 12 t/h

Acros 580

Moc 300KM, silnik Cummins
Wydajność 18 t/h

ROSTSELMASH

LUPUS
EXPORT - IMPORT

Generalny importer kombajnów
Rostselmash na Polskę
Ciechanów, ul. Mleczarska 6
tel. 0 664 047 086, 0 606 906 120
www.lupus-wilk.com.pl

534115otbr-c -L

DUŃSKIE SYSTEMY UDOJOWE

Zainwestuj w najwyższy poziom techniki

Oferta dla gospodarstw i farm mlecznych

- Roboty udojowe • Hale udojowe • Wozy paszowe
- Schładzarki mleka • Dojarki przewodowe
- Agregaty prądowocze • Serwis i atestacja dojarek

SAC – Centrum, 09-110 Sochocin, ul. Słoneczna 6
Tel. 23 661 81 91, 694 692 693, 608 204 287

295615otbr-A-N

Wapnowanie to nie wszystko, ale wszystko bez wapnowania jest niczym

Wapnowanie lekarstwem na całe

Średnia zawartość wapnia w skorupie ziemskiej wynosi około 3,6 proc. i jest znacznie wyższa w stosunku do pozostałych makroskładników niezbędnych do wzrostu i rozwoju roślin wyższych tj. potasu, magnezu i fosforu. Jedynie tlen, krzem, glin oraz żelazo występują w większych ilościach w litosferze niż wapń.

mgr inż. Barbara Skowronek,
WMODR w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Ponad 90 proc. gleb w Polsce wytworzonych jest na kwaśnych skałach niesionych przez lodowce. Na nich następuje intensywne wymywanie składników zasadowych, zwłaszcza w obszarach o większej rocznej sumie opadów.

Wymywanie składników pokarmowych

Na zakwaszenie gleb w Polsce wpływają warunki naturalne oraz działalność człowieka. Zasadniczym czynnikiem prowadzącym do zakwaszenia gleb jest woda nasyczona dwutlenkiem węgla. Rozpuszcza ona niektóre składniki pokarmowe, rozpoczynając w ten sposób proces

ich wymywania. W pierwszej kolejności wymyciu podlegają jony występujące w roztworze glebowym. Węglan wapnia pod wpływem dwutlenku węgla zawartego w wodzie przekształca się w łatwo rozpuszczający się wodorowęglan wapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$. Kolejnym etapem procesu zakwaszenia gleb jest wypieranie z kompleksu sorpcyjnego ka-

tionów zasadowych (Ca_2+ , Mg_2+ , K^+), które są zastępowane przez wodór. Mechanizm ten powoduje, że odczyn gleby staje się coraz bardziej kwaśny.

Mniej wapnia to więcej metali ciężkich

Od wielu lat udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w Polsce przekracza średnio 50 proc. powierzchni użytków rolnych. Zakwaszenie gleb i brak wapnowania jest najważniejszym czynnikiem przyczyniającym się do degradacji gleb w Polsce. Według badań Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, gleby bardzo kwaśne i kwaśne stanowią około 56 proc. Malejące zużycie CaO począwszy od 1995 do 2013 roku stanowi poważne zagrożenie ekologiczne i plonotwórczych właściwości środowiska glebowego. Zużycie wapna nawozowego kształtuje się w granicach 40 kg CaO/ha użytków rolnych. Zjawisko to będzie się nasilało, także w miarę malejącego nawożenia organicznego (obornika, nawozu zielonego, kompostu).

Z rolniczego punktu widzenia skutki zakwaszenia gleb są niezwykle ważne. Należy do nich głównie:

- zmniejszenie przyswajalności składników pokarmowych roślin, zwłaszcza fosforu, magnezu czy molibdenu,
- zwiększenie ruchliwości składników, które stają się niebezpieczne w większych ilościach, przede wszystkim metali ciężkich oraz glinu ruchomego. Nagromadzenie metali ciężkich w glebie, zwłaszcza kadmu i ołowiu może doprowadzić do ich nadmiernej koncentracji w roślinach. Ich wysoka zawartość dyskwalifikuje rośliny z przeznaczeniem do konsumpcji.

Dopiero po zastosowaniu dużych dawek wapnia stosunek wapnia do potasu zbliża się do wartości optymalnej dla prawidłowego rozwoju roślin.

Wykorzystanie potencjału gleby

Odpowiedni odczyn gleby (pH) jest bez wątpienia jednym z ważniejszych czynników decydujących o prawidł-

owym odżywianiu się roślin. Pozwala również na wykorzystanie przez rośliny naturalnej zasobności gleby w składniki pokarmowe oraz poprawia jej strukturę. Wszystko to korzystnie wpływa nie tylko na rozwój systemu korzeniowego, lecz także na zdolność gleby do zatrzymywania wody, oraz umożliwia prawidłowy rozwój mikroorganizmów glebowych. Pozwala na efektywne wykorzystanie zastosowanych nawozów, czyli uzyskanie wysokiego plonu roślin o dobrej jakości.

Próchnica z wapniem tworzy związki mniej rozpuszczalne w wodzie, co przeciwdziała ich wypłukiwaniu do głębszych warstw. Cementują one gruzelki i uodparniają je na działanie wody. Jest to bardzo korzystne i pożądane na glebach ciężkich. Gleba taka, przy znacznej wilgotności nie zlepia się, wysuszona nie twardnieje, nie tworzy na swojej powierzchni skorupy, w związku z czym jest łatwiejsza w uprawie.

Wapnowanie jest więc zabiegiem podnoszącym żyzność gleb kwaśnych umożliwiającym skuteczne stosowanie innych zabiegów agrotechnicznych. Nieodpowied-

Jednorazowe dawki „wapna” (w przeliczeniu na CaO), w zależności od kategorii agronomicznej gleby

Odczyn gleby pH w KCL	Dawka CaO lub $\text{CaO}+\text{MgO}$ w t/ha		
	Gleba b. lekka i lekka	Gleba średnia	Gleba ciężka
<4,5	1,5	2,0	2,5
4,6-5,5	0,75	1,5	2,0
5,6-6,0	0,5	0,75	1,5

Wrażliwość i tolerancja gatunków traw i bobowatych na toksyczność glinu (wg różnych autorów)

Gatunki	Glin — Al_{KCL} (mg kg^{-1} gleby)	Gatunki zbiorowisk trawiastych
Bardzo wrażliwe	15-30	Lucerna, koniczyna perska
Wrażliwe	30-50	tymotka, mozga trzcinowata, kupkówka pospolita, stokłosa bezostna
Tolerancyjne	50-100	kostrzewa trzcinowata, koniczyna czerwona, koniczyna biała, tymotka, wiechlina łąkowa, życica trwała, życica wielkokwiatowa
Bardzo tolerancyjne	>100	kostrzewa czerwona

Przedziały potrzeb wapnowania (źródło: IUNG)

Kategoria agronomiczna gleby	pHKCL dla przedziału potrzeb wapnowania				
	Konieczne	Potrzebne	Wskazane	Ograniczone	Zbędne
Bardzo lekkie	do 4,0	4,1-5,5	4,6-5,0	5,1-5,5	od 5,6
Lekkie	do 4,5	4,6-5,0	5,1-5,5	5,6-6,0	od 6,1
Średnie	do 5,0	5,1-5,5	5,6-6,0	6,1-6,5	od 6,6
Ciężkie	do 5,5	5,6-6,0	6,1-6,5	6,6-7,0	od 7,1

Rola wapna

W praktyce rolniczej rola wapna, związana z wapnowaniem, polega na tworzeniu warunków do wzrostu rośliny poprzez:

- utrzymanie właściwej jakości próchnicy;

- doprowadzenie pH gleby do wielkości optymalnych dla uprawianych gatunków roślin, regulacja odczynu; pH > 6,5 gleby sprzyja procesom mineralizacji azotu organicznego oraz procesom nityfikacji; powstałe azotany dynamizują wzrost rośliny, a tym samym zwiększają plon ziarna;

- poprawienie struktury gleb lekkich i ciężkich, poprzez zlepianie się cząstek glebowych tworząc strukturę gruzelkową, która ułatwia dostęp wody i powietrza do korzeni roślin a także powoduje lepszą migrację azotu azotanowego w głąb gleby;

- budowę silnego (dużego) systemu korzeniowego rośliny, czemu sprzyja dostateczna ilość kationów Ca_2+ w glebie o odpowiednim odczynie (pH > 5,5); wzrost dostępności fosforu (jonów H_2PO_4^-), który stymuluje wzrost korzeni w głąb profilu glebowego;

- poprawę gospodarki azotem; rośliny dobrze ukorzenione wykorzystują azot zawarty w głębszych warstwach profilu glebowego. Takie działanie wapna ma znaczenia zarówno w latach mokrych, jak i suchych. Ponadto rośliny lepiej odżywione azotem, lepiej znoszą stresy, w tym susze;

- eliminację toksycznego glinu w glebie (szczególnie ważne przy pH < 5,5) oraz wiązanie metali ciężkich w związki nierozpuszczalne (ołów, chrom, miedź i cynk) a także usunięcie toksycznych dla roślin jonów manganu

złoto

nia, za niska kwasowość gleby związana z deficytem wapnia powoduje ujawnienie się toksyczności glinu dla roślin (pH poniżej 5,5). Konieczne jest w krótkim czasie wyeliminowanie odczynu gleb poniżej pH 4,8, świadczącego o nasileniu procesów degradacji tych gleb, skutkujących silnym ograniczeniem zasadowych funkcji gleb, w tym także zanieczyszczeniem płodów rolnych szkodliwym glinem i metalami ciężkimi.

Lepsze pobieranie azotu i jego dostępność

Wapnowanie gleby sprzyja rozwojowi pożytecznych mikroorganizmów glebowych, które szybciej przetwarzają resztki pożywnie na materię organiczną. Wapnowanie nie tylko wpływa na zwiększenie aktywności pożytecznych mikroorganizmów, ale także na zmniejszenie w niej ilości różnych szkodliwych dla rozwoju roślin grzybów i pasożytów, wzmocnienie rośliny

Rośliny uprawiane na glebach kwaśnych nie tylko dają niższe plony, ale są również gorszej jakości — zbrunatnienie przygniezdne wywołane brakiem wapnia w owocu Fot. Archiwum

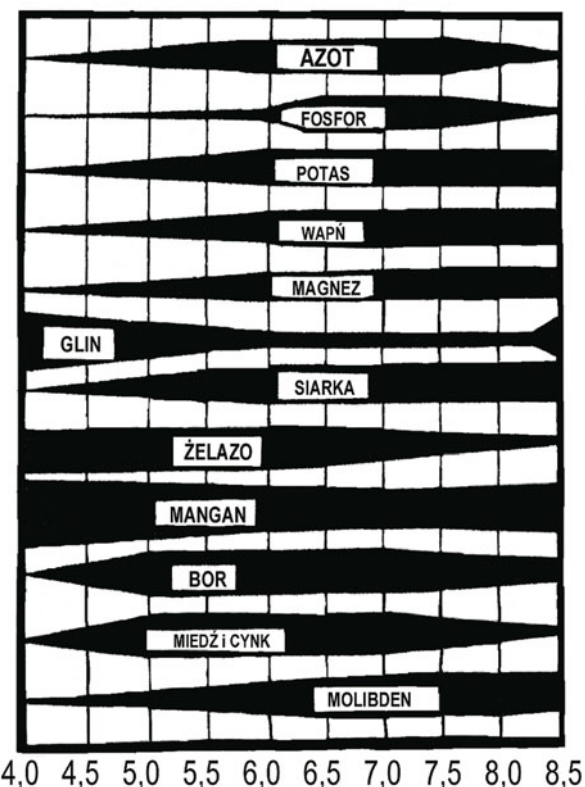
oraz ochronę jej przed różnymi chorobami, nadmiernym zachwaszczeniem (większość chwastów lepiej rozwija się na glebach kwaśnych). Wapnowanie wpływa na przyspieszenie rozkładu substancji organicznej oraz na przyspieszenie procesu

nitryfikacji (prowadzony przez bakterie nitryfikacyjne proces utleniania amoniaku i soli amonowych do mniej szkodliwego azotanu, red.), które najefektywniej przebiegają, gdy odczyn jest słabo kwaśny lub obojętny. Wapnowanie przyczyniając

się do lepszej przewodności gleb przeciwdziała bardzo niekorzystnym procesom denitryfikacji, które prowadzą do strat azotu. Ponadto przyczynia się do lepszego po-

ciąg dalszy str. 10

Wpływ wartości pH gleby na występowanie pierwiastków

Szerokość pasków jest odpowiednikiem występowania poszczególnych pierwiastków.

Generalnie, małe (zasadowość) bądź duże (kwasowość) pH ogranicza możliwość występowania pierwiastków śladowych.

REKLAMA

www.fricke.pl

U NAS MASZ PEWNOŚĆ - ZBIORY BEZ ZAKŁÓCEŃ

Praca w sezonie zbiorów nie należy do łatwych, bo czas to pieniądz. Dlatego Twój Rzetelny Partner - certyfikowany dealer kombajnów zawsze służy pomocą, aby zapewnić bezproblemowy przebieg Twoich zbiorów.

FRICKE Maszyny Rolnicze Sp. z o.o.
Autoryzowany dealer John Deere

Siedziba
Ul. Przemysłowa 6
11-700 Mrągowo
Tel. 89 741 29 74

Oddział
Ul. Suwalska 84
19-300 Elk
Tel. 78 610 15 72

OBSŁUGA SEZONU ŻNIWNEGO:

- Dyżur żniwny 7 dni w tygodniu
- Certyfikowani mechanicy maszyn żniwnych
- Kontrola przez Eksperta
- Dostawa części w 24h
- Maszyna zastępcza

 JOHN DEERE

RZETELNY PARTNER
PODCZAS ZBIORÓW

www.johndeere.pl

bierania przez rośliny azotu w formie amonowej.

Najbardziej efektywne wykorzystanie azotu jest, gdy pH wynosi 7,0. Natomiast w miarę obniżania się tej wartości spada jego dostępność dla roślin, nawet poniżej 5,0 proc. dla pH 5,0. Fosfor w glebie występuje głównie w postaci fosforanów żelaza, glinu, wapnia i magnezu oraz częściowo w związkach organicznych, które w odczynie kwaśnym są trudno rozpuszczalne. Podwyższenie pH powoduje stopniowe uruchomienie przyswajalnego fosforu, a tym samym zwiększenie jego wykorzystania z nawozów, jak również gleby. Największa efektywność uzyskuje się przy pH 7,0.

Uwaga na potas, można go regulować

Wapnowanie modyfikuje także pobieranie potasu. W warunkach gleb kwaśnych i słabo zaopatrywanych w wapń, nawet niewielkie przekroczenie zapotrzebowania roślin na potas powoduje znaczący wzrost pobierania tego składnika. Nadmiar potasu jest niekorzystny w uprawie roślin pastewnych (na pasze). Stosunek Ca:K w glebach bardzo lekkich i lekkich oraz kwaśnych glebach średnich jest bardzo wąski, to znaczy, że występuje tam niemal zawsze względny nadmiar potasu w stosunku do wapnia. Dopiero po zastosowaniu dużych dawek wapnia stosunek ten zbliża się do wartości optymalnej dla prawidłowego rozwoju roślin. Dlatego też nie należy nadmiernie nawozić upraw potasem na glebach lekkich, a zwłaszcza o nieregulowanym odczynie.

Lepiej przyswajalne makroelementy

Gleba o uregulowanym pH magazynuje większe ilości składników pokarmowych w formach przyswajalnych dla roślin (sorpcja). Dla rozwoju roślin niezbędne są takie makroelementy jak: azot, fosfor, potas, wapń, magnez, siarka, żelazo, bor, cynk, mangan, miedź, molibden. Wszystkie te składniki pobierane są przez korzenie z roztworu glebowego, w którym są rozpuszczone (dostępne dla roślin, przyswajalne). Rozpuszczalność składników pokarmowych

w roztworze glebowym zależy w dużym stopniu od odczynu gleby.

Wrażliwość roślin na brak wapnia

Rośliny uprawiane na glebach kwaśnych nie tylko dają niższe plony, ale są również gorszej jakości. I tak, ziemniaki uprawiane na glebie bardzo kwaśnej mają słabszą zdolność kielkowania, kwiaty koniczyzny wytwarzają mało nektaru dla pszczoł, a w paszy zmniejsza się zawartość mineralnych składników pokarmowych. Zbiory z łąk kwaśnych zawierają mało białka.

Wapń jest niezbędnym składnikiem do życia roślin, wchodząc w skład błon komórkowych i tkanki mechanicznej wzmacnia je.

Do grupy roślin silnie reagujących na zakwaszenie gleby należą: (optymalne pH 6,0-7,5) pszenica, jęczmień, kukurydza, rzepak, gorczyca, buraki, bobik, lucerna, koniczyzna, nostryk, wyka, soja, kapusta, konopie, mak, cebula, szpinak, czosnek, seler, sałata, wiśnia, czereśnia, śliwa.

Do grupy roślin mniej wrażliwych na zakwaszenie gleby należą: (optymalne pH 5,0-6,5) żyto, owies, ziemniaki, brukiew, rzepa, groch, fasola, marchew, len, słonecznik, cykoria, tymotka, jabłoń, grusze, agrest, porzeczki, malina, ogórki, pomidory, poziomka.

Do grupy roślin mało wrażliwych na zakwaszenie gleby należą: (optymalne pH < 5,0) gryka, łubin żółty, seradela, tytoń, rzodkiew, rzepa czarna, rabarbar.

Skutki braku wapnia w roślinie są bardzo poważne. W takich sytuacjach dochodzi do zwiększonej przepuszczalności tkanek i zaburzeń podstawowych funkcji komórkowych. Niedobór jest widoczny na młodszych częściach roślin i objawia się na korzeniach (słabo wykształcone, cieniutkie, powyginane i często zwinęte) i łodyżkach liściowych (przybierają pokrój haczyko-

waty, a żyłki przybierają barwę jasnobrązową).

Wapń jest niezbędnym składnikiem do życia roślin, wchodząc w skład błon komórkowych i tkanki mechanicznej — wzmacnia je. Przy braku wapnia następuje rozpad komórek i błon cytoplazmatycznych. Ściany komórkowe spełniają w roślinie funkcję układu szkieletowego, zwapnienie ich przyczynia się do wzrostu odporności komórek na infekcje. Wapń wywiera także dodatni wpływ na kielkowanie pyłku i wydłużanie się łagiewki pyłkowej.

Pojemność wodna i działanie nawozów

Bez wapnowania na masową skalę nie będzie można efektywnie wpłynąć na poprawę struktury gleby i na jej pojemność wodną. Efektywne przeciwdziałanie okresowym niedoborom wody, powodowanym brakiem opadów poprzez poprawę struktury gleby, bez uwzględnienia wapnowania jest praktycznie niemożliwe.

O skuteczności, a właściwie szybkości działania nawozów do odkwaszania gleby decyduje forma nawozu. Zdecydowanie szybciej działać będą nawozy bardziej rozdrobnione oraz te zawierające więcej wapnia, a przede wszystkim magnezu. Odkwaszające właściwości „wapna” znacznie szybciej będą zauważalne, jeśli nawóz zostanie wymieszany z glebą, co ułatwi jego rozpuszczanie się w wodzie w niej zawartej. Dlatego wapnowanie przeprowadzamy późnym latem i jesienią, gdy wykonuje się zabiegi agrotechniczne umożliwiające wymieszanie nawozu z wierzchnią warstwą gleby (podorywki, orki, kultywatorowanie). W uprawie roślin wieloletnich, a zwłaszcza sadowniczych, efektywność wapnowania jest mocno ograniczona poprzez konieczność stosowania „wapna” jedynie powierzchniowo. W tym przypadku nawozy do odkwaszania gleb należy stosować jesienią, tak aby do wiosny zdążyły przeniknąć do głębszych warstw gleby wraz z wodą opadową. Warto również pamiętać, by nie wapnować gleb świeżo nawożonych nawozami naturalnymi, na przykład obornikiem, bowiem może to prowadzić do trwałego uszkodzenia roślin, zwłaszcza młodych.

PDO w województwie warmińsko-mazurskim

Kukurydza w badaniach

Warunki klimatyczne w rejonie północnym Polski są mniej korzystne do uprawy kukurydzy niż w pozostałej części kraju. Dlatego też wysoką jakość plonów kukurydzy w użytkowaniu na kiszonkę dają przede wszystkim odmiany wczesne i średniowczesne oraz niektóre średniopóźne.

Jadwiga Nowicka, COBORU
SDOO we Wróclikowie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Tendencja do uprawy kukurydzy na ziarno w rejonie północnym zaznacza się w miarę zmian klimatycznych (możliwość wcześniejszego siewu) jak również dzięki odmianom o mniejszych wymaganiach cieplnych.

FAO określa wczesność odmian

Wszystkie odmiany znajdujące się w krajowym rejestrze poddane zostały uprzednio kilkulatniemu cyklowi badań, podczas których oceniano wartość gospodarczą i określano ich wczesność. Przydatność nowych odmian podlega po-

nadto weryfikacji w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO). Wczesność odmian określana jest skalą FAO, polegającą na porównaniu ocenianej odmiany z przyjętymi wzorcami wczesności. Z powodu różnej reakcji zarówno wzorców, jak i badanych odmian na warunki danego sezonu wegetacyjnego, ocena ta jest orientacyjna i w poszczególnych latach może ulegać zmianie.

Niedobór wilgoci w glebie po kwitnieniu w okresie wypełniania kolb i dojrzewania ziarna może w znacznym stopniu zmodyfikować ocenę wczesności odmian. Jako główną miarę wczesności odmian ziarnowych traktuje się wilgotność ziarna podczas zbioru, natomiast odmian ki-

szonkowych zawartość suchej masy w całych roślinach. Z uwagi na to że dojrzewanie kukurydzy na ziarno w naszym rejonie następuje około dwa tygodnie później niż w rejonach środkowym i południowym, zalecane są mieszańce wczesne FAO do 220, a w latach ciepłych również średniowczesne FAO 230-250.

Odmiany z wyższą odpornością na suszę?

Bardzo ważną cechą przy wydłużającym się okresie zbioru roślin na ziarno jest ich mniejsza podatność na wyleganie i choroby fuzaryjne. Natomiast w przypadku upraw na kiszonkę odmiany poza wczesnością dostosowaną do rejonu powinny charakteryzować się

Kukurydza na ziarno 2015. Doświadczenia w rejonie północnym. Plon ziarna (przy wilgotności ziarna 14 proc.) i wilgotność ziarna podczas zbioru w SDOO Wróclikowo na tle średniej krajowej.

Lp.	Odmiany	Wczesność FAO	Plon ziarna, dt z ha		Wilgotność ziarna podczas zbioru (%)	
			Wróćikowo	średnia z kraju	Wróćikowo	średnia z kraju
wzorzec:			<u>112,1</u>	<u>107,7</u>	<u>31,5</u>	<u>32,2</u>
1	Ricardinio	240	119,4	108,0	36,1	33,6
2	Ambrosini	240	108,3	102,8	31,0	33,1
3	ES Cirrius	230	100,2	104,4	35,3	34,5
4	Silvinio	220	130,3	110,8	26,3	30,3
5	Rogoso	210-220	113,4	105,8	26,1	29,4
6	Carolinio KWS	240	114,1	110,0	34,2	33,7
7	Kanonier	240	106,5	107,9	35,9	32,8
8	SY Werena	230	113,3	112,8	27,9	30,8

Wzorzec stanowi średnia z odmian Lp. 1-8.

REKLAMA

INFORMACJE, PORADY I OGŁOSZENIA

z branży rolniczej

→ **ZAJRZYJ NA WWW.rolniczeabc**

SKUP BYDŁA

- płatne gotówką lub przelewem
  - waga elektroniczna
  - odbiór z gospodarstwa
- TEL. 505 108 297**

17150tbp-d-M

102160tba-a-L

większą masą wegetatywną i lepszą strawnością. Istotne u odmian jest również utrzymywanie przedłużonej zieloności, która umożliwia dłuższą akumulację składników pokarmowych. Nowe

odmiany cechuje zwiększony potencjał plonowania i wyższa odporność na niekorzystne warunki pogodowe (przymrozki, suszę). Ponadto przy uprawie kukurydzy bardzo istotne jest rów-

nież zwalczanie chwastów. Czynnikiem najbardziej warunkującym wysoki plon zarówno odmian kiszonkarskich jak i ziarnowych jest suma opadów w okresie wegetacji.

W przypadku upraw na kiszonkę odmiany kukurydzy poza wczesnością dostosowaną do rejonu powinny charakteryzować się większą masą wegetatywną i lepszą strawnością. Fot. Anna Uranowska

Wyniki doświadczeń kukurydzy uprawianej na kiszonkę w badaniach PDO w woj. warmińsko-mazurskim w roku 2015.

Lp	Odmiana	Wczesność FAO	Plon s.m.(dt/ha)		Zawartość suchej masy (%)		Plon ogólny świeżej masy (dt/ha)
			ogólny	kolb	w plonie ogólnym	w kolbach	
Wzorzec: grupa wczesna			182,2	90,9	34,6	51,0	529
1	Ricardinio	230	173,6	87,3	33,8	50,7	516
2	Ambrosini	220-230	181,1	94,9	34,3	49,4	532
3	Pirro	220	179,3	83,8	35,0	51,9	515
4	Assano	230	190,1	92,4	35,0	53,3	548
5	Carolinio KWS	230-240	184,0	90,4	34,2	51,1	544
Wzorzec: grupa średniowczesna			179,6	90,1	33,5	52,4	537
6	Ronaldinio	240-250	192,9	102,4	36,2	55,0	537
7	Touran	240	191,9	100,1	36,5	54,6	529
8	Geoxx	240	176,4	94,8	34,5	53,5	513
9	MAS 27L	250	178,2	91,8	31,6	51,3	565
10	Dynamite	240	183,9	93,3	33,4	50,0	554
11	Giancarlo	230	171,7	86,1	32,8	53,0	524
12	Arturo	240	177,2	83,4	33,8	51,0	530
13	ES Metronom	240	174,2	86,2	31,5	52,0	555
14	Juhas	240	176,6	86,1	32,9	54,6	536
15	MAS 20S	250	181,4	96,6	33,2	52,0	546
16	Perinio KWS	250-260	193,2	98,5	34,3	52,7	565
17	SY Gibuti	240	157,9	73,3	30,7	53,4	516
Wzorzec: grupa średniopóźna			183,0	92,2	32,01	53,4	572
18	DKC3623	280	183,0	96,5	30,9	51,9	594
19	Bogoria	250-260	172,8	91,5	32,6	55,8	532
20	Koneser	260	195,8	99,2	33,4	54,2	587
21	Podlasiak	260	176,6	78,4	30,7	52,0	576

Wzorce poszczególnych grup stanowią średnie wyniki odmian w tych grupach COBORU — Wyniki Porejestrowych Doświadczeń Odmianowych, Kukurydza 2015

REKLAMA

MaiTer® power

Czyste pole w zasięgu ręki

- szersze spektrum zwalczania chwastów: zwalcza chwasty jednoroczne i wieloletnie, jednoliścienne i dwuliścienne, w tym perz i rdest powojowaty
- większa skuteczność i dłuższe działanie: działa długo, „odglebowo”, ograniczając do minimum pojawienie się zachwaszczenia wtórnego
- jest wygodny w stosowaniu: bez adiuwantów, bez konieczności mieszania z innymi herbicydami

Ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć uwagę na zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia oraz przestrzegaj zalecanych środków bezpieczeństwa.

Bayer Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa, tel. 22 572 36 12, fax 22 572 36 03 www.agro.bayer.com.pl

56816otbr-d-0

AGROFILM® Silobale® Siloflex® FOLPOL

Silobale® AGROFILM® Siloflex®

jest wielowarstwową folią produkowaną wyłącznie z najlepszej jakości surowców dzięki temu zapewnia odpowiednie zakiszenie i przechowywanie sianokiszzonek przez okres 12 miesięcy. Wysokiej jakości folia tworzy warstwę ochronną, zabezpiecza przed działaniem promieni UV, niskimi temperaturami, a także dostępem powietrza.

Parametry folii:

- zewnętrzna strona klejąca
- 5-warstwowa
- stabilizowana filtrem UV
- kolor: biały
- rozciągliwość do 300%
- grubość 25 mikronów
- wydajność rolki 24-26 balotów
- wymiary: 500 mm x 1800 mm (60 szt./paleta), 750 mm x 1500 mm (40 szt./paleta)
- gwarancja 12 miesięcy

Folia Silobale® doskonale zachowuje się na wszystkich typach rolniczych owijarek. Gwarantuje minimalne zużycie, wysoką jakość pakowania i niskie koszty inwestycyjne, a przede wszystkim uzyskanie sianokiszzonek o wysokich parametrach żywieniowych. Taśma do zaklejania balotów 95 mm x 12 m.

Posiadamy w sprzedaży siatkę rolniczą

Robert Barczyk **501-735-130**
Marcin Kowalczyk **515-029-755**

Anna Siek **512-172-022**
Patrik Zieleźnicki **515-029-763**

Biuro — tel./fax 48 (22) 757 80 88, tel. 757-32-15

Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich

Jak rozumieć innowacje?

Współczesny świat i globalna gospodarka stawiają przed rolnikami nowe wyzwania. Nie wystarczy już tylko towar wyprodukować; rolnik musi zadbać o najwyższą jakość, atrakcyjność cenową i znaleźć klienta, a przy okazji mieć jeszcze na uwadze wymogi środowiska naturalnego oraz wpływ działalności rolniczej na klimat. Nic zatem dziwnego, że w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 szczególnie podkreśla się kwestię transferu wiedzy i innowacji, a wyrazem tego jest zapisanie tych zagadnień jako pierwszego spośród sześciu priorytetów tego programu.

mgr Arkadiusz Tabaka,
WMODR w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Wzrost innowacyjności ma kluczowy wpływ na rozwój polskiego rolnictwa, ponieważ może w istotny sposób wpływać na poprawę produktywności oraz wzrost konkurencyjności sektora rolnego, jak również na polepszenie jakości produktów, co z kolei może przyczynić się do zwiększenia dochodów rolników. Jednocześnie rozwiązania innowacyjne mogą sprzyjać dostosowaniu działalności rolniczej do potrzeb środowiska.

Ulepszenie daje nową jakość

W tym miejscu należy wyjaśnić, co rozumie się pod pojęciem innowacji. Innowacja to każda zmiana wprowadzona w gospodarstwie, która coś ulepsza, daje nową jakość lub pozwala stworzyć nowy produkt, bądź usługę. Innowacją może być wprowadzenie nowej metody produkcji, otwarcie nowego rynku zbytu, czy zdobycie nowego źródła surowców; jak również wprowadzenie nowego sposobu organizacji pracy.

Należy jednak zwrócić uwagę, że innowacja nie jest tym samym co wynalazek, który jest efektem prowadzenia badań i eksperymentów naukowych i stanowi produkt lub proces, dzięki czemu powstaje nowe rozwiązanie jakiegoś problemu. Wynalazek stanie się innowacją wtedy, kiedy będzie możliwe jego wdrożenie na rynku. Ponadto wynalazek należy rozpatrywać w ujęciu kategoriowym — skoro coś jest wynalazkiem, to znaczy, że nikt tego wcześniej jeszcze nie odkrył. Natomiast innowacja ma charakter względny, ponieważ np. to, co jest innowacją w gospodarstwie jednego rolnika, niekoniecznie będzie innowacją u innego.

Najpierw trzeba zdiagnozować problem

Źródłem innowacji są bardzo często różnego rodzaju problemy, których dana osoba, firma, czy gospodarstwo nie jest w stanie rozwiązać przy użyciu dostępnych w danej chwili „narzędzi”. W związku z tym rodzi się potrzeba wprowadzenia pewnych zmian, czy to w zakresie technologii produkcji, czy też organizacji pra-

cy lub poprawy marketingu i sprzedaży. Jako przykłady problemów, przed którymi stoją rolnicy i które mogą wymagać wprowadzenia innowacji w gospodarstwach, można wymienić chociażby: niskie ceny produktów rolnych, koncentrację głównych przetwórców oraz koncentrację sprzedaży detalicznej przy dość rozdrobnionym rolnictwie, brak powiązań między rolnikami, zależność energetyczna rolników i związane z tym wysokie koszty energii, emisja gazów cieplarnianych z gospodarstw itp.

Mając na uwadze powyższe problemy istnieje potrzeba zwiększenia nakładów na działalność badawczo-rozwojową (m.in. w zakresie nowych technologii przyjaznych dla środowiska), jak również transferu nowoczesnych i już znanych rozwiązań (organizacyjnych, technologicznych) do praktycznego stosowania w dużej liczbie gospodarstw.

W każdym projekcie inwestycyjnym PROW

Warto podkreślić, że działania inwestycyjne w nowym PROW na lata 2014-2020, które są adresowane do gos-

podarstw rolnych, np. Modernizacja gospodarstw rolnych, wspierają m.in. projekty z zakresu innowacji. Z kolei działania wspierające producentów żywności wysokiej jakości będą przyczyniać się do poszukiwania innowacyjnych rozwiązań w zakresie współpracy producentów, produkcji i promowania tej żywności. Gospodarstwa szukające nowych możliwości zbytu będą mogły korzystać z działań finansujących tworzenie innowacyjnych rozwiązań w organizacji krótkich łańcuchów dostaw żywności. Z kolei wsparcie dla przetwórstwa będzie obejmować małe i średnie zakłady przetwórcze w modernizowaniu technologii i organizacji produkcji, co wiąże się z wprowadzaniem innowacji.

W nowym PROW przewidziano również działania z zakresu transferu wiedzy i doradztwa, które przyczynią się do lepszej współpracy jednostek badawczych, doradztwa oraz rolników w celu podniesienia wiedzy i umiejętności rolników i producentów rolnych w odniesieniu do stosowania rozwiązań innowacyjnych w procesie produkcji.

Dlatego też rolnicy powinni bardzo poważnie zainteresować się tematem innowacji, gdyż to będzie stanowiło dla nich możliwość pozyskania środków w ramach działań PROW.

W związku z powyższym, aby w bardziej przystępny sposób zobrazować, jaki charakter mogą mieć innowacje w gospodarstwach rolnych, w tabeli zaprezentowano różne rodzaje innowacji wraz z przykładami konkretnych działań,

które mogą odpowiadać na zidentyfikowane problemy w gospodarstwach.

SIR to sieć kontaktów i powiązań

Sektor rolny znacznie odstaje od innych sektorów gospodarki w obszarze innowacyjności, co znajduje odzwierciedlenie w takich wskaźnikach jak: produktywność pracy i ziemi, udział nakładów na środki trwałe, średnia wieku i poziom wykształcenia rolników oraz dostęp do internetu na obszarach wiejskich. Nie wystarczające są także powiązania między sektorem nauki a rolnictwem. Biorąc to pod uwagę, nowy PROW, m.in. w działaniach inwestycyjnych, będzie realizował ten istotny cel przekrojowy Wspólnej Polityki Rolnej, jakim jest innowacyjność.

Właśnie dlatego w celu usprawnienia wdrażania innowacji w rolnictwie poprzez poszczególne działania PROW 2014-2020 powołano „Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich” (SIR), która stanowi powiązanie różnych instytucji i ma za zadanie usprawniać wdrażanie innowacji w rolnictwie. Trzon SIR tworzy Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR) oraz wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, które tworzą sieć w każdym województwie.

Głównym motywem powstania SIR jest stworzenie sieci kontaktów i powiązań między rolnikami, przedsiębiorcami, podmiotami doradczymi oraz jednostkami naukowymi, dzięki czemu będzie mogła nastąpić wymiana wie-

dzy fachowej oraz dobrych praktyk w zakresie innowacji w rolnictwie. Jednostki tworzące SIR będą brały również udział w tworzeniu grup operacyjnych.

Na co pieniądze z SIR?

Środki finansowe dostępne w ramach SIR będą przeznaczane na organizację szkoleń, warsztatów, wyjazdów studyjnych oraz innych form, które będą służyły lepszemu wdrażaniu innowacji. Ze środków w ramach SIR będą mogli korzystać również partnerzy zewnętrzni, którzy złożą odpowiednie wnioski na realizację operacji dotyczących innowacji. Sieć ma charakter otwarty i aby zostać partnerem zewnętrznym SIR należy zarejestrować się na odpowiednim formularzu dostępnym na stronie internetowej CDR (www.cdr.gov.pl). Operacje prowadzone w ramach SIR przez ośrodki doradztwa rolniczego i partnerów zewnętrznych będą realizowane w postaci dwuletnich planów operacyjnych na lata: 2016-2017, 2018-2019, 2020-2021 i 2022-2023.

Z tego działania będą mogły korzystać grupy operacyjne składające się z rolników, przedsiębiorców, jednostek naukowych, podmiotów doradczych, które będą musiały mieć formę prawną pozwalającą na zaciąganie zobowiązań. Zadaniem grup operacyjnych będzie opracowanie innowacyjnego rozwiązania dla konkretnych odbiorców (np. rolników wchodzących w skład grupy). Pomocą w tworzeniu grup operacyjnych będą służyć brokerzy innowacji, którzy są zatrud-

O rozłożeniu kar za nadprodukcję mleka wnioskowało 30,5 tys. rolników, a w sumie limit przekroczyło ok. 63,5 tys. producentów mleka. Nałożona na Polskę kara wyniosła 161,5 mln euro (ok. 660 mln zł). Za każdy ponadlimitowy litr mleka rolnik musiał zapłacić prawie 91 groszy. Fot. Dariusz Kucman

Ministerstwo rolnictwa przygotowuje przepisy Będą ulgi w karach za nadprodukcję mleka?

Dariusz Kucman
d.kucman@kurierprzasnyski.pl

Rolnicy w bardzo trudnej sytuacji finansowej będą mogli liczyć na umorzenie w części lub nawet w całości kar za nadprodukcję mleka w roku kwotowym 2014/2015 — przewiduje to przygotowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt rządowej uchwały.

Założono w nim, że na wniosek producenta mleka złożony za pośrednictwem (właściwego ze względu na miejsce za-

mieszkania lub siedzibę dostawcy hurtowego) dyrektora oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego, minister rolnictwa będzie mógł wydawać decyzje w sprawie umorzenia w całości lub w części spłaty pozostałej części kary.

Przy rozpatrywaniu takiego wniosku będą brane pod uwagę przesłanki określone w ustawie o finansach publicznych. Innymi słowy umorzenia będą stosowane w przypadku, gdy:

— osoba fizyczna — zmarła, nie pozostawiając żadnego

majątku albo pozostawiła majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów, albo pozostawiła przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty 6 000 zł;

— osoba prawna — została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiednio z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie;

— zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne;

— jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej uległa likwidacji;

— zachodzi ważny interes dłużnika lub interes publiczny.

„We wniosku o umorzenie w całości lub w części spłaty pozostałych do zapłacenia

Rodzaje innowacji wraz z przykładami do zastosowania w gospodarstwach

Rodzaj innowacji	Przykłady działań	Możliwy skutek innowacji
Ekonomiczne	Tworzenie nowych kanałów sprzedaży lub dystrybucji (sklepy na terenie gospodarstwa, sklepy internetowe).	Uniezależnienie się od pośredników.
	Poprawa marketingu (wspólna promocja produktów prowadzona przez grupę rolników, nowe logo, wydarzenia promocyjne, ulotki).	Wzrost sprzedaży bezpośredniej, uzyskanie wyższych cen za sprzedane produkty.
	Tworzenie grup zakupowych.	Zwiększenie możliwości negocjacyjnych, skrócenie łańcucha żywnościowego.
	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii, zbiorowe ogrzewanie gospodarstw.	Obniżenie kosztów energii, niezależność energetyczna, ochrona środowiska.
Społeczne	Budowa nowych powiązań między producentami oraz między producentami a konsumentami.	Skrócenie łańcucha żywnościowego, zwiększenie możliwości sprzedaży.
	Podnoszenie wśród konsumentów świadomości w zakresie dobrych nawyków żywieniowych.	Zwiększenie sprzedaży produktów rolnych i żywnościowych o wysokiej jakości.
	Rolnik jako producent energii.	Uniezależnienie się energetyczne, możliwość pozyskania dodatkowych dochodów.
	Aktywny udział rolników w życiu regionu.	Utworzone grupy lub stowarzyszenia mogą wywierać wpływ na to, co dzieje się w otoczeniu rolników.
Organizacyjne	Wprowadzanie nowych sposobów zarządzania produkcją lub sprzedażą.	Większe możliwości sprzedaży produktów, zwiększenie dochodów, ograniczenie kosztów produkcji.
	Zmiana organizacji pracy.	Oszczędność czasu, oszczędność kosztów.
Technologiczne	Nowe produkty, uprawy, agrotechnika, zmiana struktury zasiewów.	Wzrost efektywności produkcji, zwiększenie dochodów.
	Nowa technologia wykorzystania biomasy, produkcji energii w gospodarstwie.	Ochrona środowiska, obniżenie kosztów energii.

nieni w każdym województwie Ośrodku Doradztwa Rolniczego.

Z tych środków nie będą jednak finansowane inwestycje ani prace wdrożeniowe w zakresie innowacji w konkretnych gospodarstwach lub firmach z branży rolno-spożywczej, ponieważ temu będzie służyło działanie „Współpraca” funkcjonujące w ramach PROW 2014-2020.

Platforma wymiany wiedzy i dobrych praktyk

Działalność SIR ma przyczynić się do bardziej efektywnego wdrażania wyników (efektów) badań naukowych dotyczących rolnictwa, a także innowacyjnych technologii w gospodarstwach rolnych, co z kolei przełoży się na prowa-

dzenie bardziej wydajnych gospodarstw rolnych. Aby ten efekt został zrealizowany w ramach SIR powstanie platforma wymiany wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy poszczególnymi członkami Sieci, dzięki czemu będzie mógł nastąpić szybki przepływ informacji dotyczących konkretnych rozwiązań innowacyjnych.

SIR stanowi element Europejskiej Partnerstwa na rzecz Innowacji (EPI), w związku z czym podobne Sieci jak w Polsce będą funkcjonowały w pozostałych państwach członkowskich. W ramach funkcjonowania EPI, poprzez platformę wymiany informacji, do Polski będą docierały również dobre przykłady w zakresie innowacji w rolnictwie wdrożone w innych państwach Unii Europejskiej.

Funkcjonowanie SIR ma przybliżyć rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich tematykę innowacji i przedstawić im możliwości realizacji projektów innowacyjnych, tym bardziej, że rolę brokerów innowacji będzie wskazywanie źródeł finansowania tych projektów nie tylko z funduszy PROW 2014-2020, ale także z innych programów, jak np. Infrastruktura i Środowisko lub Inteligentny Rozwój.

REKLAMA

REKLAMA

OFERTA DLA ROLNIKÓW
RABAT DO 10%

Przekonaj się, co Hyundai ma do zaoferowania
Specjalna oferta dla rolników

Hyundai Daszuta,
Olsztyn-Jaroty, ul. Boenigka 34 c
tel./fax 89 541-84-66, adauto@hyundai.com.pl, www.daszuta.hyundai.pl

NEW THINKING.
NEW POSSIBILITIES.

Oferta obowiązuje do 31.03.2016 lub do wyczerpania zapasów i dotyczy wybranej grupy zawodowej. Prezentowana oferta dla grupy z ofertą dla klientów indywidualnych. Oferowany rabat liczony jest od ceny katalogowej samochodu, nie dotyczy akcesoriów i nie dotyczy innych promocji dealera. Propozycja nie jest ofertą w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego. Szczegóły oferty i programu gwarancyjnego, w tym wyłączeń, u Autoryzowanych Dealerów Hyundai. Średni poziom spalania paliwa w cyklu mieszanym dla modelu Hyundai Tucson wynosi od 4,6 do 7,6 l/100 km, średnia emisja CO₂ wynosi od 119 do 177 g/km.

wodowej nie łączy się z gwarancją, dostępne są gwarancje, dostępne są gwarancje, dostępne są gwarancje.

968160tr-a -C

BIURO MATRYMONIALNE
TELEFONICZNE
739-211-255
505-950-377
DYSKRECJA I SKUTECZNOŚĆ
SZAMBA
BETONOWE
tel. 515-373-550

593160tr-a -C

GDZIE NAS SZUKAĆ? rolnicze abc

REDAKCJA I REKLAMA
Anna Uranowska
tel. (89) 539 74 73
fax (89) 539 76 20
a.uranowska@rolniczeabc.pl
www.rolniczeabc.pl

Następne wydanie
13 kwietnia 2016

Zapraszamy

opłat należnych od producentów mleka za przekroczenie kwot indywidualnych w roku kwotowym 2014/2015 producent mleka zobowiązany będzie do przedstawienia swojej sytuacji materialnej i społecznej, aby podjęcie decyzji miało uzasadnienie względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi dłużnika oraz uzasadnionym interesem Skarbu Państwa — napisało w komunikacie ministerstwo rolnictwa.

Wiceszef resortu Jacek Bogucki wyjaśnił Polskiej Agencji Prasowej, że projektowane przepisy mają przede wszystkim pomóc rolnikom, którzy z powodu wysokich kar za przekroczenie limitu produkcji mleka znaleźli się w tragicznej sytuacji finansowej. Projekt uchwały trafił do dalszych prac legislacyjnych. Co ważne, wprowadzenie przewidzianego w niej programu pomocowego będzie możliwe dopiero po udzieleniu zgody przez Komisję Europejską.

McCORMICK **PRZEDSIĘBIORSTWO ROMANOWSKI**

Sędławki 24, 11-200 Bartoszyce, tel./fax **89 762 31 94**, tel. **89 762 17 39**, biuro@romanowski.pl
• **SPRZEDAŻ** 600 065 039 • **SERWIS**: 600 065 004 • **DZIAŁ CZĘŚCI ZAMIENNYCH**: 89 762 17 39

WYPRZEDAŻ ROCZNIKA

Jesteśmy dystrybutorem światowej klasy maszyn rolniczych renomowanych firm takich jak:

www.romanowski.pl

965160tr-a-M

Luty to kolejny miesiąc spadków cenowych

Pod koniec lutego ukazał się raport Międzynarodowej Rady Zbożowej (ICG), w którym podniesiono o około 10 mln ton przewidywany poziom światowej produkcji zbóż w sezonie 2015-2016.

mgr inż. Robert Stopa,
WMODR

rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Według tego samego raportu jedynie w niewielkim stopniu zwiększono zużycie zbóż. Tym samym po uwzględnieniu mniejszego zużycia oraz szacunkowych zapasów na początku roku 2016 — bilans zbóż staje się bardzo elastyczny. Jeżeli jednak zawarte w raporcie MRZ prognozy nie znajdą potwierdzenia w rzeczywistych danych, będzie to ważny czynnik wpływający na kształtowanie się cen ziarna.

Zboża w cenowej zapaści

O tym, że powyższe twierdzenie może się sprawdzić świadczą zestawienia notowań cenowych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W lutym polski rynek obrotu zbożami, zarówno konsumpcyjnymi jak i paszowymi, objęty został wyraźnymi spadkami cen skupu. Cena pszenicy konsumpcyjnej na koniec miesiąca kształtowała się na poziomie 658,44 zł/t, natomiast cena żyta konsumpcyjnego obniżyła się do 529 zł/t. Oznacza to, że w zestawieniu z końcem stycznia przedstawione ceny są niższe odpowiednio o 2,80 proc. w pszenicy i o 1,29 proc. niższa w przypadku żyta. W porównaniu do roku ubiegłego uzyskiwane w skupie ceny są dla pszenicy konsumpcyjnej niższe o 10,12 proc., natomiast w przypadku żyta konsumpcyjnego wzrosły o 1,88 proc.

Paszowe tańsze niż w styczniu

W lutym także w notowaniach cen zbóż paszowych nastąpiło dalsze obniżenie ich wartości. Średnie ceny skupu kukurydzy zmalały z poziomu 693,10 do 676,84 zł/t, to spadek o 2,35 proc. Jest to jednak cena o 13,34 proc. wyższa od notowanej rok wcześniej.

W przypadku jęczmienia paszowego obniżka średniej ceny w skupie z 608,67 do 601,93 zł/t oznacza na przestrzeni miesiąca spadek o 1,11 proc. W porównaniu do końca lutego ubiegłego roku ziarno tego zboża jest tańsze o 1,84 proc.

Największe jednak spadki cen odnotowano w przypadku

pszenżyta i owsa. Średnia cena skupu pszenżyta w wysokości 579,81 zł/t jest o 3,78 proc. niższa niż notowana w styczniu. W przypadku owsa przy odnotowanej średniej cenie skupu w wysokości 540,64 zł/t spadek jest tylko odrobinę niższy, bo o 3,52 proc. W porównaniu do roku ubiegłego ceny obu zbóż wykazywały jednak wzrost — pszenżyto o 1,97 proc. a owsa aż o 18,58 proc.

Na rynkach światowych obrotu zarówno zbóż paszowych jak i zbóż konsumpcyjnych odnotowano stabilizację lub spadek cen.

Rzepak utrzymuje swoją cenę

W skupie nasion rzepaku w Polsce luty był kolejnym miesiącem, który przyniósł dalszy, niewielki wzrost stawek płaconych przez firmy skupujące. Na koniec miesiąca cena skupu rzepaku kształtowała się na poziomie 1696 zł/t i jest o 18 zł wyższa niż w styczniu. To wzrost o 1,07 proc. Również porównanie z ceną sprzed roku wykazuje wzrost o 12,17 proc., gdy cena wnosila 1512 zł/t.

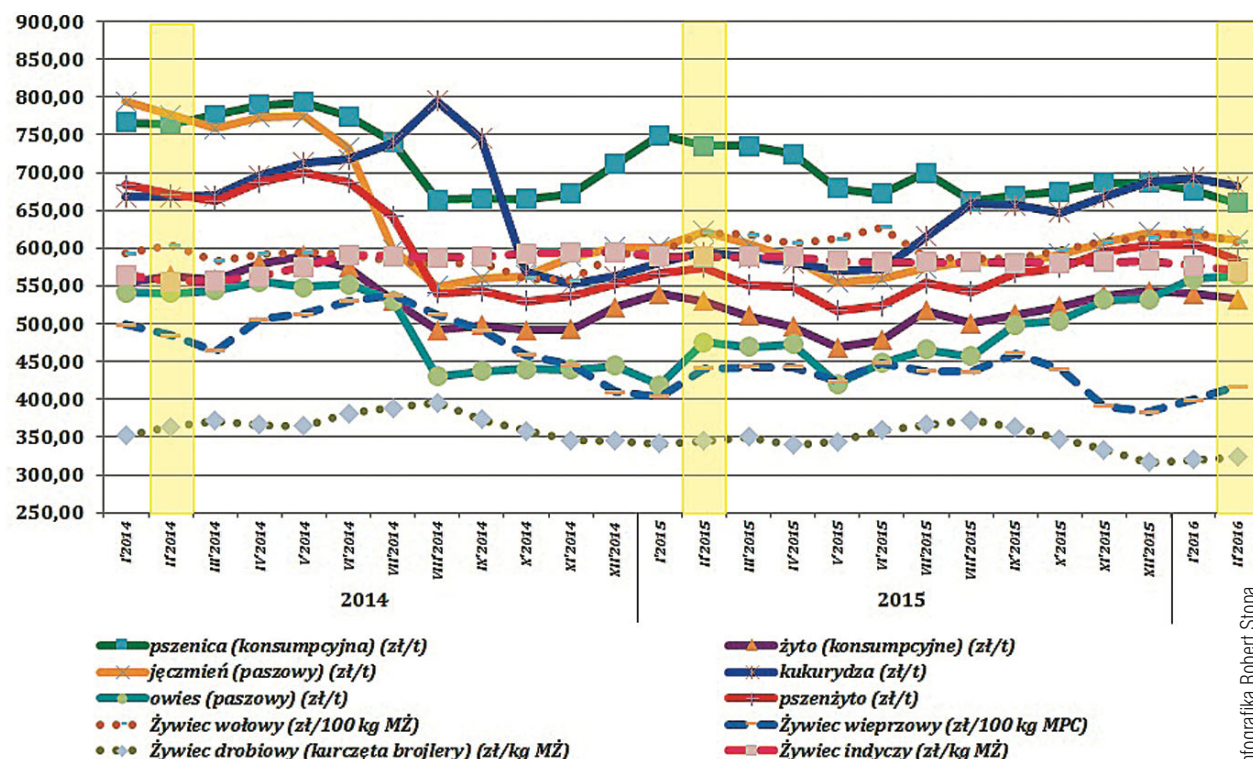
Ciąg dalszy złych wiadomości

Luty przyniósł znaczne zmiany w tendencjach cenowych zarówno w skupie żywca mięsa czerwonego (wołowiny i wieprzowiny) jak i białego (indyków). Poprawie uległy jedynie notowania brojlerów kurzych. Uzyskiwane w lutym ceny za ten żywiec podlegały niewielkiemu, ale stałemu wzrostowi z 3,16 do 3,30 zł/kg masy cieplej poubojowej. Wzrost ceny w skali miesiąca wyniósł więc 4,54 proc., natomiast w skali roku cena uległa obniżce o 4,22 proc.

Po wahaniach cenowych w skupie żywca wołowego w lutym notowania uległy spadkom — z poziomu 6,24 ceny do 6,03 zł/kg wagi żywej. Jest to spadek o 3,44 proc. w skali miesiąca. Osiągnięta na koniec lutego cena wołowiny jest jednocześnie o 3,18 proc. niższa niż w tym samym okresie roku 2015, gdy cena wynosiła 6,23 zł/kg wagi żywej.

Na rynku trzody chlewnej trudne uwarunkowania, związane z niską opłacalnością produkcji oraz zmniejszaniem liczby utrzymywanych loch, pogłębiają i tak już tragiczną sytuację w produkcji świń. Będzie to wpływać na dalszy spadek

Średnie miesięczne ceny skupu podstawowych zbóż, żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego w 2014, 2015 i 2016 roku

cen. W lutym średnie ceny skupu żywca wieprzowego podlegały niewielkiemu spadkowi z poziomu 4,17 do 4,15 zł/kg wagi żywej, co oznacza spadek o 0,51 proc. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego cena ta jest również niższa o 10,04 proc.

W skupie żywca indyjskiego w omawianym okresie również odnotowano spadek wynoszący 0,14 zł/kg wagi żywej, czyli z 5,75 na 5,66 zł/kg wagi żywej. Na przestrzeni miesiąca jest to zatem cena o 1,66 proc. niższa, a w odniesieniu do analogicznego okresu roku 2015 niższa o 3,55 proc.

Podobne jak w Polsce tendencje w obrocie żywcem można było zaobserwować na rynkach europejskich i światowych.

Koniec spadku cen jaj spożywczych

Ostatni miesiąc przyniósł poprawę w notowaniach na rynku asortymentu jaj spożywczych w poszczególnych klasach wielkości, ale poza klasą „S”. Średnia

cena na koniec lutego to 32,86 zł/100 sztuk, co oznacza wzrost o 4,53 proc. w skali miesiąca. W porównaniu do ubiegłego roku uzyskiwane średnie ceny są wciąż niższe o 5,24 proc. Analizując ceny w poszczególnych klasach wielkości jedynie w klasie „S” odnotowano spadek cen skupu za 100 szt. Jaja w pozostałych klasach zyskiwały na wartości.

Znaczny spadek zapotrzebowania na masło

W lutym obrót zarówno tłuszczem mlecznym, jak i mlekiem w proszku na rynku artykułów mleczarskich w Polsce uległ

dalszemu spowolnieniu. W przypadku obrotu masłem konfekcjonowanym oraz w blokach odnotowany spadek jest bardzo znaczny. Cena płacona na przełomie stycznia i lutego za masło konfekcjonowane spadła na koniec lutego 2016 roku z 13,36 do 13,02 zł/kg, natomiast cena masła oferowanego w blokach w tym samym okresie spadła z 11,75 do 10,63 zł/kg. Jest to odpowiednio o 2,55 i 9,49 proc. mniej niż przed miesiącem. W odniesieniu do analogicznego okresu sprzed roku cena na masło konfekcjonowane obniżyła się o 8,29 proc.,

natomiast na masło w blokach o 20,05 proc.

Ceny oferowane na rynku za odtłuszczone mleko w proszku także uległy kolejnym obniżkom wartości. Za kg tego produktu na koniec lutego 2016 r. oferowano 7,04 zł, a więc o 1,97 proc. mniej niż miesiąc wcześniej. Jedynie za pełne mleko w proszku na przełomie lutego i marca 2016 roku płacono o 0,34 proc. więcej niż przed miesiącem, a więc 9,13 zł/kg. W porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku mleko pełne kosztuje o 5,83 proc. mniej, a odtłuszczone o 11,48 proc. więcej.

Notowania cenowe jaj spożywczych w skali miesiąca i roku

Klasa wielkości	Cena z końca lutego 2015 zł/100 szt.	Cena z końca stycznia 2016 zł/100 szt.	Cena bieżąca i dynamika zmian		
			zł/100 szt.	zmiana do I.2015 (%)	zmiana do I.2016 (%)
S	26,40	24,13	23,34	-11,59	-3,29
M	33,50	28,43	31,64	-5,56	11,28
L	35,30	32,44	35,15	-0,42	8,36
XL	43,50	40,73	41,30	-5,06	1,40
ŚREDNIO	34,68	31,43	32,86	-5,24	4,53

ŚREDNIE CENY TARGOWISKOWE (w zł) na dzień 29.02.2016 r.

Źródło: WMODR

Targowisko/towar	Pszenica (dt)	Jęczmień (dt)	Pszenżyto (dt)	Ziemniaki (dt)	Jaja (szt.)	Prosięta (para)
Biskupiec	-	-	-	80 – 120	0,60 – 0,90	-
Elbląg	-	-	-	100 – 120	0,38 – 0,84	-
Elk	70 – 80	-	70	100 – 120	0,60 – 0,80	-
Giżycko	-	-	-	120 – 160	0,60 – 0,80	-
Olecko	80	-	60	100 – 140	0,60 – 0,80	-
Orneta	-	-	60	80	0,60	-
Pisz	-	-	-	100 – 120	0,60 – 0,80	-
Szczytno	-	-	-	125	0,40 – 0,80	-
GUS	77,40	71,78	66,96	99,35	-	285,86

WE DWOJE

Jak zamieścić swój anons lub wysłać list? Wystarczy wypełnić i wysłać zamieszczony poniżej kupon, w którym należy napisać hasło ogłaszającego się (np. KAWALER Z MAZUR) i numer rubryki. W tym wydaniu jest to numer 56/2016. Należy też pamiętać, by do listu załączyć znaczek pocztowy za 2 zł. Ogłoszenia są bezpłatne, ale muszą być napisane na kuponie zamieszczonym poniżej. Listy związane z naszą rubryką, należy wysłać na adres redakcji: „Rolnicze ABC”, ul. Tracka 5, 10-364 Olsztyn, z dopiskiem: We dwoje. W razie pytań zapraszamy do kontaktu telefonicznego pod numerem 89 539 76 48. Następne wydanie kącika matrymonialnego w „Rolniczym ABC” 13 kwietnia 2016 roku. **Jadwiga Gliniewicz**

Drodzy Czytelnicy, rubrykę naszą dedykujemy wszystkim poszukującym swojej drugiej połowy wśród osób mieszkających lub chcących zamieszkać na terenach wiejskich.

♂ Panowie

WE DWOJE NR 56/2016

PANOWIE PONIŻEJ 30 LAT

KAWALER
23-letni, pracowity, wolny, łagodnego usposobienia, niepalący, bez zobowiązań, pozna panią do lat 30. Numer telefonu przyspieszy kontakt. Czekam na listy ze zdjęciem.

PANOWIE W WIEKU 46-60 LAT

OPTYMISTA
(46/176) Kawaler, pracujący, zmotoryzowany, z własnym M, poznam panią. Cel — stały związek.
OPIEKUŃCZY
(48/170) Kawaler, pracujący, palący, niezależny finansowo i mieszkaniowo, miły, sympatyczny, pozna panią w wieku do 50 lat, najchętniej z okolic Bartoszczyca i Górowa Iławieckiego. Cel — stały związek.

Z OKOLIC OSTROŁĘKI

Wolny, szczupły, kawaler, wykształcenie średnie i zawodowe, pozna samotną panią do lat 50.

PANOWIE POWYŻEJ 60 LAT

SYMPATYCZNY
Uczciwy, zaradny, na rencie, poszukuję przyjaciółki na dalsze lata życia, która zechce ze mną zamieszkać. Jestem ugodowy, szczerzy, bez nałogów. Mieszkam sam i bardzo dokuca mi samotność.
PO SZEŚCZDZIESIĄTKĘ
Wdowiec emeryt, z okolic Olsztyna, niezależny finansowo, zmotoryzowany, poznam panią zdecydowaną zamieszkać razem ze mną. Cel — stały związek.
WOLNY
(63/164) Bez nałogów, zmotoryzowany, mieszkam w podolsztynie

miejsowości, poznam panią w wieku do 57, bez nałogów, ładnej prezencji. Cel — na początek przyjaźni. Numer telefonu przyspieszy kontakt.

DOMATOR

(64/165) Na emeryturze, własne M, bez nałogów, niepalący, poznam panią do lat 62, pochodzenia ukraińskiego, z którą przeżyłbym dalsze lata w jesieni życia. Cel — stały związek.

ZADBANY

(65/167) Wolny, bez nałogów, niezależny finansowo i mieszkaniowo, poznam panią w wieku do 65 lat, z okolic Olsztyna lub Szczytna, na dalsze lata życia we dwoje.

SAMOTNY EMERYT

Niezależny mieszkaniowo i finansowo, poznam szczupłą, uczciwą panią, która może zamieszkać u mnie.

♀ Panie

PANIE 31-45 LAT

SPOKOJNA
34-letnia panna, wysoka, uczciwa, bez nałogów, z mazowieckiego, pozna pana o dobrym sercu, uczciwego, wolnego, który nie szuka przygód lecz stałego związku.
SZATYNKA
(35/170/60) Panna bez nałogów i zobowiązań, ciemne oczy, zgrabna, miła, z mieszkaniem, pozna kawalera do 40 lat, dobrego, pracującego, niezależnego finansowo, z autem. Cel — stały związek. Proszę o zdjęcie i numer telefonu.

PANIE 46-60 LAT

PO PIĘCZDZIESIĄTKĘ
(55/164/72) Wolna, wykształcenie średnie, bez nałogów, niekonfliktowa, stała w uczuciach, pozna pana, dobrze sytuowanego, bez nałogów, spokojnego, o dobrym sercu. Cel — stały związek.
SZCZERA
60-letnia wdowa, średniej budowy, 166 cm wzrostu, o dobrym sercu, bez nałogów, niezależna finansowo i mieszkaniowo, lubię przyrodę, muzykę, spacerować we dwoje, poszukuję przyjaźni, miłości, bratniej duszy, na

dobrze i złe chwile, poznam pana do lat 66, powyżej 175 cm wzrostu, zmotoryzowanego bez zobowiązań, szczerzego, z okolic Olsztyna. Telefon ułatwi kontakt.

PANIE POWYŻEJ 60 LAT

Z OKOLIC LUBAWY
64-letnia, wdowa, zadbana, bez zobowiązań i nałogów, niezależna finansowo i mieszkaniowo, poznam pana uczciwego, dobrego, wdowca, bez nałogów, który nie szuka przygód.
EMERYTKA Z MORĄGĄ
(65/168/70) Samotna, bez zobowiązań, bez nałogów, zadbana, uczciwa, o dobrym sercu, pozna pana w odpowiednim wieku, zdanego, uczciwego, sympatycznego, bez nałogów, o dobrym sercu, zmotoryzowanego, który nie szuka przygód.
WDOWA Z MAZOWIECKIEGO
68-letnia, wykształcenie średnie, na emeryturze, pogodna, uczciwa, bez nałogów, o dobrym sercu, pragnę poznać wdowca, w wieku do 70 lat, miłego, bez nałogów, opiekuńczego, prawdziwego przyjaciela, niezależnego finansowo, z wykształceniem minimum średnim, zmotoryzowanego.

NIEZALEŻNA

65-letnia wdowa, średniego wzrostu, domatorka, niezależna finansowo i mieszkaniowo, bez nałogów, mieszkam ok. 10 km od Olsztyna.

WDOWA Z MAZUR

(68/165/80) Emerytka, bez nałogów, uczciwa, o dobrym sercu, poznam pana uczciwego, bez nałogów, dobrego charakteru, najchętniej wdowca, zmotoryzowanego, który nie szuka przygód.

DOMATORKA

Wdowa, pozna pana, niezależnego finansowo, o wzroście 170 cm, który posiada dom z ogrodem.

SKROMNA

(72/160/75) Mieszkam na wsi, wdowa bez nałogów, poznam pana, najchętniej wdowca, uczciwego, poważnie myślącego o życiu we dwoje.

Z OKOLIC OLSZTYNA

Wdowa, średniego wzrostu, o dobrym sercu, poznam pana do lat 80.
SPOKOJNA
Emerytka, bez nałogów, katoliczka, uczciwa i uczuciowa, pragnie poznać pana o dobrym sercu, poważnie myślącego o życiu. Odpowiem na każdy list.

WE DWOJE • AKTUALNOŚCI 15r

REKLAMA

PRODUKUJEMY

- Mieszanki paszowe pełnoporcjowe
- Mieszanki paszowe uzupełniające
- Mieszanki witaminowo-mineralne
- Koncentraty białkowe

FERM-PASZ

Przedsiębiorstwo
Produkcji Pasz FERM - PASZ sp. j.
09-130 Baboszewo, ul. Spółdzielcza 3
tel. fax 23 661 10 13, 23 661 18 93,
e-mail biuro@fermpasz.pl

GWARANTOWANA JAKOŚĆ

DDGS, nawozy
węgiel, EKOGROSZEK
Śrut, otręby, wysłodki, melasa,
lizawki dla bydła, drożdże paszowe

Infolinia 800 11 90 90

www.fermpasz.pl

164615otr-a -S

AGROSTAR

Zajmujemy się eksportem bydła opasowego oraz rzeźnego do UE i krajów trzecich.

Nawiązujemy współpracę z producentami bydła mięsnego. Posiadamy własny specjalistyczny transport i zapewniamy odbiór bezpośrednio z gospodarstwa oraz konkurencyjne ceny.

Agrostar Sp. J.

A. Starownik J. Starownik

Nowa Jedlanka 87, 21-109 Uścimów
woj. lubelskie

Kontakt:
tel. (81) 85-23-223 • 602 102 302 • 602 222 789
fax (81) 85-23-612
e-mail: agrostar@poczta.onet.pl strona WWW: www.agrostar.info

12160twe-a-P

ARiMR. Modernizacja gospodarstw rolnych – rusza nabór wniosków

Jak ogłosił prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Daniel Obajtek, od 31 marca do 29 kwietnia oddziały ARiMR-u będą przyjmować wnioski na modernizację gospodarstw rolnych w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” finansowanego ze środków PROW 2014-2020.

Zgodnie z warunkami podanymi przez agencję, wsparcie można otrzymać na inwestycje przyczyniające się do rozwoju produkcji: prosiat (maksymalne dofinansowanie to 900 tys. zł), mleka krowiego (do 500 tys. zł) lub bydła mięsnego (do 500 tys. zł), a także na działania związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem jej skali, poprawą jej jakości bądź zwiększeniem wartości dodanej produktu (do 500 tys. zł, a w przypadku inwestycji niezwiązanych bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażeniem, lub budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach – do 200 tys. zł).

O wymaganiach stawianych rolnikom chcącymi ubiegać się o dofinansowanie pisaliśmy obszernie już przed miesiącem. Przypomnijmy tylko w skrócie, że warunkiem uzyskania pomocy jest realizacja takiej inwestycji, która spowoduje wzrost dochodu rolniczego o 10 proc., zaś wnioskujący o nią farmer przy wykonywaniu zadań, których koszt przekracza 20 tys. zł, musi stosować zasady konkurencyjnego wyboru wykonawców (oznacza to, że nie może sam zdecydować, od kogo kupi maszynę lub zamówi roboty budowlane, lecz musi ogłosić przetarg i wybrać najkorzystniejszą spośród złożonych ofert). Jest on również zobowiązany do prowadzenia rachunkowości rolnej. Wielkość ekonomiczna jego gospodarstwa zaś nie może być mniejsza niż 10 tys. euro i większa niż 200 tys. euro. Nie zapominajmy także, że ze wspomnianych środków pomocowych nie można finansować zakupu zwierząt.

Wsparcie będzie przyznawane jako dofinansowanie poniesionych przez wnioskodawcę kosztów realizacji danej inwestycji. Jego wysokość to standardowo 50 proc. kosztów

kwalifikowanych, przy czym gdy stara się o nie rolnik młody lub kilku farmerów (bo istnieje i taka możliwość — więcej w „Rolniczym ABC” z 10 lutego), może ono wzrosnąć do 60 proc.

Wnioski o dofinansowanie będzie można kierować do oddziałów regionalnych ARiMR właściwych ze względu na miejsce realizacji inwestycji lub ewentualnie za pośrednictwem należących do nich biur powiatowych. Jeśli ktoś nie może złożyć wniosku osobiście, może go przekazać przez osobę upoważnioną bądź wysłać nadaną w placówce pocztowej przesyłką rejestrowaną. Uwaga: jeśli wniosek składa grupa rolników, których gospodarstwa są położone na obszarze więcej niż jednego województwa, dokument kieruje się do oddziału w tym województwie, na terenie którego znajduje się największa część gospodarstw.

Złożone wnioski (do pobrania ze strony www.arimr.gov.pl) zostaną poddane ocenie punktowej. Listy kolejności przysługiwania pomocy mają zostać opublikowane w terminie 90 dni od dnia zakończenia naboru wniosków. **KN**

We dwoje

Nr 56/2016

hasło .....

imię i nazwisko .....

adres .....

nr PESEL ..... rok urodzenia .....

treść zgłoszenia (maksimum 30 słów) .....

Powyższe dane do wiadomości redakcji ..... własnoręczny podpis .....

ARR. Tymczasowe nadzwyczajne wsparcie 245 milionów dla producentów świń i mleka

Krzysztof Napierski
gazeta@kurierprzasnyski.pl

Do 18 marca w oddziałach terenowych Agencji Rynku Rolnego wnioski o nadzwyczajne wsparcie mogą składać producenci trzody chlewnej i mleka. Tymczasową pomoc przewidziano dla nich w związku z wyjątkowo niekorzystną sytuacją na rynkach tych produktów i znacznym spadkiem ich cen w minionym roku.

Do producentów trzody chlewnej do końca czerwca ma trafić ponad 120 milionów zł środków pomocowych z Unii Europejskiej. To pierwsze od wielu lat wsparcie, jakie otrzymują. Przewiduje się, że z pieniędzy może skorzystać nawet ponad 100 tysięcy rolników.

Pierwsza taka pomoc

O pomocy dla producentów trzody chlewnej rozmawiano podczas debaty sejmowej nad budżetem na 2016 r. 27 stycznia. Jak wówczas wyjaśniał sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jacek Bogucki, wsparcie to wynika z pomocy nadzwyczajnej dla rolników w sektorach hodowlanych ustanowionej przez Komisję Europejską. Z przeznaczonych dla całej Unii Europejskiej 420 mln euro, Polska otrzymała pierwotnie 28,9 mln, z czego producenci trzody — zgodnie z rozporządzeniem

przygotowanym przez poprzedni rząd — nie mieliby dostać nic. Sytuacja ta z nastaniem nowej władzy się jednak zmieniła. — Rząd premier Beaty Szydło i ministerstwo rolnictwa pod kierunkiem ministra Krzysztofa Jurgieła wprowadziły zmiany w tym projekcie i zgodnie z upoważnieniem wynikającym z cytowanego rozporządzenia Komisji Europejskiej zwiększyliśmy kwotę ze środków krajowych o 100 proc., do maksymalnego poziomu dopuszczalnego prawem unijnym. Ta zwiększona kwota w wysokości ponad 120 mln przeznaczona została na pomoc dla producentów trzody chlewnej — mówił Jacek Bogucki. Podkreślał, że to pierwsza taka pomoc dla producentów trzody chlewnej od wielu lat, choć sytuacja na rynkach trzody już od dawna jest bardzo trudna.

Kto się może ubiegać

Ministerstwo przewiduje, że wnioski, które producenci trzody będą składać do Agencji Rynku Rolnego, może wpłynąć nawet ponad 100 tysięcy. Tytuł bowiem rolników będzie się mogło o unijne środki ubiegać. — Ze względu na skalę proces rozpatrywania wniosków i wypłacania pomocy będzie trwał, ale jestem przekonany, że w jak najkrótszym czasie ta pomoc trafi do rolników i rzeczywiście po raz

pierwszy producenci trzody chlewnej będą mogli z takiej pomocy skorzystać — zapewniał wiceminister.

Zgodnie z opublikowanymi przez Agencję Rynku Rolnego informacjami, rolnicy mogą się ubiegać o tę pomoc, jeżeli „w dniu 30 września 2015 r. posiadali nie więcej niż 2000 świń według danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt; w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia 2015 r. sprzedali z przeznaczeniem do uboju co najmniej 5 i nie więcej niż 2 000 świń objętych kodem CN 0103 92 19 lub loch objętych kodem CN 0103 92 11; w okresie od dnia 1 października 2015 r. do dnia 7 stycznia 2016 r. co najmniej 5 świń sprzedanych przez tych producentów zostało poddanych ubojowi w rzeźni według danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt”.

Kasa dla producentów mleka

Zgodnie z opublikowanym 3 lutego rozporządzeniem Rady Ministrów (weszło w życie 18 lutego), o nadzwyczajną pomoc mogą się ubiegać także producenci mleka. Wnioski o nią powinni składać w oddziałach ARR również do 18 marca. Jak podaje agencja, pomoc przysługuje tym

Ministerstwo ponad 120 mln złotych przeznacza na pomoc dla producentów trzody chlewnej Fot. Dariusz Kucman

spośród nich, którzy „w roku kwotowym 2014/2015 wprowadzili do obrotu mleko w ilości nie mniejszej niż 15 000 kg; w dniu złożenia wniosku o udzielenie wsparcia posiadali co najmniej 3 krowy typu użytkowego: mleczny lub kombinowany, w wieku przekraczającym 24 miesiące, zgłoszone do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt”.

Formularze dokumentów, które producenci świń i mleka powinni składać w oddziałach ARR (można to też robić listownie — wówczas o przyjęciu wniosku decyduje data na stemplu pocztowym), są do pobrania ze strony internetowej agencji: www.arr.gov.pl (tam też są szczegółowe warunki ubiegania się o pomoc). Łącznie z budżetów Unii Europejskiej oraz krajowego na wsparcie dla nich przewidziano ponad 245 milionów zł. Pieniądze mają być wypłacane do końca czerwca br.

REKLAMA

SOMATIK
animal nutrition | zootechnical consulting

DORADZTWO ŻYWIENIOWO-ZOOTECHNICZNE NA NAJWYŻSZYM POZIOMIE

- ♦ środki higieny udoju
- ♦ artykuły zootechniczne
- ♦ środki do dezynfekcji kopców, legowisk, hal oraz urządzeń udojowych
- ♦ pasze i dodatki paszowe firmy BioFeed
- ♦ rękawice papierowe i gumowe
- ♦ części do dojarok

Naprzeciw Twoim wymaganiom!

- ♦ montaż, przeglądy techniczne, atestacja i serwis dojarok
- ♦ mycie i dezynfekcja hal oraz urządzeń udojowych
- ♦ montaż hal udojowych i stacji paszowych
- ♦ kompleksowe wyposażenie obór

AUTORYZOWANY DEALER renomowanych marek

POLANES

BIOFEED

Diversey

HIT CENOWY!

60 zł

komplet gum strzykowych

SOMATIK

ul. Olsztyńska 10 i
11-100 Lidzbark Warmiński
tel.: 665 596 739, 506 052 198
e-mail: info.somatik@gmail.com, somatik.serwis@o2.pl

ROLSAD
www.rolsad.com
SIEDZIBA
Rawa Mazowiecka, ul. Katowicka 4
tel. 46 814 65 40

ODDZIAŁ
05-850 OŁTARZEW
ul. Poznańska 267
tel. 22 725 76 03
tel. 505 072 018

w ofercie ciągniki rolnicze i kombajny

Lamborghini
DEUTZ FAHR

znajdź nas na facebook

W związku z reorganizacją sieci dealerskiej SAME DEUTZ-FAHR Polska spółka ROLSAD przeniosła swój oddział z Karniewa przy ul. Makowskiej 38 do Ołtarzowa przy ul. Poznańskiej 267. Za wszelkie niedogodności przepraszamy i zapraszamy do dalszej współpracy.